

**UCHWAŁA NR XXI/109/2016
RADY GMINY W OBRAZOWIE**

z dnia 25 lutego 2016 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Obrazów na lata 2015-2025

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015r. poz.1515 z póź. zm.) w związku z art.3 pkt.3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U.2014 poz.1649) **Rada Gminy Obrazów uchwala co następuje:**

§ 1. Przyjąć „Strategię Rozwoju Gminy Obrazów na lata 2015-2025”, która stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Obrazów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy w
Obrazowie

Teresa Szczudło

STRATEGIA ROZWOJU GMINY OBRAZÓW NA LATA 2015-2025

Obrazów, 2015

Spis treści

CZĘŚĆ I	WPROWADZENIE	3
1.	Strategia jako instrument zarządzania rozwojem lokalnym	3
2.	Proces konstruowania dokumentu	4
3.	Struktura dokumentu	6
CZĘŚĆ II	DIAGNOSTYCZNA	7
DIAGNOZA OBECNEGO STANU GMINY OBRAZÓW		7
1.	Dane ogólne	7
2.	Infrastruktura ochrony środowiska	12
3.	Infrastruktura komunikacyjna	16
4.	Gospodarka	18
5.	Diagnoza demograficzna i sytuacja na rynku pracy	27
6.	Edukacja, kultura, sport i aktywność społeczna	32
7.	Finanse samorządu terytorialnego	36
8.	Gmina Obrazów na tle powiatu sandomierskiego i jego wybranych gmin	40
CZĘŚĆ III	STRATEGICZNA	45
MISJA, WIZJA I GŁÓWNE PRIORYTETY ROZWOJU GMINY OBRAZÓW		45
1.	Wizja i misja gminy	45
2.	Ocena społeczna stanu wyjściowego – badania ankietowe, analiza SWOT gminy	47
3.	Uwarunkowania rozwoju gminy Obrazów	54
4.	Cele strategiczne rozwoju gminy Obrazów	58
5.	Podsumowanie zadań służących poprawie sytuacji na obszarze gminy	68
CZĘŚĆ IV	WDROŻENIOWA	70
1.	Zadania realizacyjne i ich finansowanie	70
2.	Spójność strategii z innymi dokumentami strategicznymi na szczeblu regionalnym, krajowym oraz z założeniami Unii Europejskiej	74
3.	Monitoring strategii	82
4.	Wskaźniki realizacji strategii	83
Spis tabel, wykresów i załączników		86

CZEŚĆ I WPROWADZENIE

Na wstępie autorzy opracowania dziękują wszystkim uczestnikom spotkań warsztatowych za poświęcony czas, odpowiedzialność w podejściu do spraw publicznych oraz merytoryczne zaangażowanie w procesie budowania Strategii Rozwoju Gminy Obrazów.

1. Strategia jako instrument zarządzania rozwojem lokalnym

Dokument jakim jest strategia rozwoju gminy to podstawowe narzędzie zarządzania rozwojem lokalnym, które przy pomocy określonych zasobów ma doprowadzić do osiągnięcia zamierzonych celów rozwojowych lokalnych wspólnot samorządowych. Budowanie strategii wpływa na pobudzenie zbiorowego myślenia o przyszłości gminy oraz kształtuje aktywne postawy uczestników życia społecznego i gospodarczego. Poprawnie przygotowana strategia pozwala na alokację ograniczonych zasobów gminy w najistotniejszych dla niej obszarach prorozwojowych zwiększając skuteczność i efektywność działań, co zmniejsza rozpraszenie środków na działania mniej istotnie. Stosowanie strategii ułatwia rozpoznawanie przyszłych warunków działania oraz przyspiesza proces wyboru projektów przedsięwzięć.

Władze gmin powinny być w pełni świadome wpływu, jaki ich działania wywierają na warunki życia mieszkańców oraz tego, że muszą działać nie tylko dla dobra ludności, ale prowadzić działania razem z mieszkańcami. Powinny również zdawać sobie sprawę z wpływu zachodzących przemian na firmy i organizacje lokalne oraz wspólnie z nimi zwiększać możliwości osiągnięcia trwałego wzrostu gospodarczego. Aby uzyskać maksymalne, możliwe do osiągnięcia efekty, władze gmin powinny razem z mieszkańcami i środowiskiem lokalnego biznesu tworzyć, a także aktualizować posiadane Strategie rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Obrazów spełnia wiele istotnych funkcji min.:

- daje władzy samorządowej możliwości poszukiwania i wyboru dróg optymalnego rozwoju gminy,
- jest wyznacznikiem właściwych decyzji, które zagwarantują realizację ustalonych zadań,
- daje podstawę do oceny skuteczności działania samorządu,
- ma za zadanie oddziaływać na podmioty funkcjonujące w gminie w kierunku koordynowania ich zachowań zgodnie ze strategicznymi celami rozwoju gminy,
- informuje o kierunkach rozwoju gminy i zamierzonych działaniach samorządu,
- pełni również funkcję promocyjną.

W obecnych czasach maleje znaczenie funkcji kontrolnych strategii na rzecz wzrostu znaczenia funkcji informacyjnej oraz promocyjnej.

2. Proces konstruowania dokumentu

Za najważniejsze założenia, przyjęte w procesie budowania niniejszej strategii, uznano współdziałanie, czyli zapewnienie mieszkańcom, organizacjom gospodarczym, społecznym i instytucjom, wpływu na kształt programu rozwoju oraz możliwości aktywnego włączenia się w proces jego realizacji.

Takie podejście zapewniło uspołecznienie procesu planowania, który można określić jako ekspercko-społeczny. Oznacza to z jednej strony, że w codziennej pracy aktywnie uczestniczyli i kluczowe decyzje podejmowali specjaliści, z drugiej zaś, że wpływ na te decyzje mieli wszyscy zainteresowani mieszkańcy gminy. Aspekt ekspercki przejawiał się w uczestnictwie w procesie planowania przedstawicieli Urzędu Gminy i instytucji odpowiedzialnych za rozwój w poszczególnych obszarach, a także pracowników Ośrodka Promowania Przedsiębiorczości, mających wiedzę i doświadczenie w planowaniu rozwoju gospodarczego. Wymiar społeczny to zebranie opinii nt. stanu obecnego i kierunków rozwoju gminy u mieszkańców gminy Obrazów (w drodze badania ankietowego realizowanego bezpośrednio oraz za pośrednictwem internetu) i otwarty dla wszystkich dostęp do procesu planowania (warsztaty były otwarte dla wszystkich zainteresowanych wzięciem w nich udziału). Wyniki prac warsztatowych oraz sama Strategia zostały upublicznione, między innymi poprzez jej zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy, a więc dostępne dla wszystkich, którzy zechcieli wnieść uwagi i propozycje. Zostały one wzięte pod uwagę przed zatwierdzeniem ostatecznej wersji dokumentu przez Radę Gminy Obrazów.

Im więcej osób zaangażuje się w proces budowania strategii i im bardziej będą się one z nią utożsamiały, tym większa będzie szansa na jej pomyślną realizację. Strategia musi bowiem być akceptowana przez mieszkańców gminy jako ich dzieło i ich własna koncepcja przyszłości. Mieszkańcy gminy powinni więc być jej współautorami. W sprawach, które dotyczą ich samych są oni najlepszymi ekspertami i mają prawo współtworzenia strategii, są także materialnie zainteresowani przyszłością swojej gminy. Dlatego tak ważną sprawą jest autentycznie społeczny sposób budowania strategii.

Społeczność lokalna, która ma poczucie uczestnictwa w tworzeniu strategii jest silniej motywowana do wdrażania wyników swojej pracy i staje się jej naturalnym rzecznikiem.

W toku prac nad dokumentem zrealizowano szereg działań, począwszy od uzgodnienia i przyjęcia metodyki postępowania i harmonogramu, poprzez prace analityczne i planistyczne, po wypracowanie niniejszego dokumentu. Ich efektami na poszczególnych etapach były:

- diagnoza stanu istniejącego,
- analiza SWOT,
- wypracowana wizja oraz cele strategiczne, operacyjne i zadania realizacyjne,
- analiza uwarunkowań realizacji strategii.

Do głównych materiałów źródłowych, stanowiących materiał analityczny i podstawę do opracowania strategii należą:

- dane Urzędu Gminy,
- dane Głównego Urzędu Statystycznego (BDL),
- wnioski z ankiet przeprowadzonych podczas wywiadów bezpośrednich oraz uzyskanych drogą elektroniczną,
- wnioski wypracowane podczas warsztatów grupowych.

3. Struktura dokumentu

Strategia Rozwoju Gminy Obrazów na lata 2015 – 2025 składa się z czterech zasadniczych części odpowiadających logice procesu strategicznego:

- wprowadzenia,
- części diagnostycznej, obrazującej obecny stan gminy,
- części strategicznej, obejmującej misję, wizję i cele strategiczne rozwoju gminy,
- części wdrożeniowej, związanej z monitoringiem i ewaluacją dokumentu.

Strategia została opracowana w taki sposób, aby być dokumentem elastycznym, każda zmiana w otoczeniu i zaistnienie nowych warunków w przewidywalnej przyszłości nie będą powodowały pracy od początku, ale będą wymagały tylko przerehabilitacji zapisów i dostosowania dokumentu do tych nowych uwarunkowań.

Strategia rozwoju gminy– jej realizacja – jest zawsze kategorią dynamiczną, wyrażoną w zmianach zachodzących w społeczeństwie, a zwłaszcza w jakości jego życia, na skutek jej wdrożenia i osiągnięcia zaplanowanych rezultatów.

Strategia została opracowana wg następującego planu:

- ocena sytuacji społeczno-gospodarczej gminy,
- analiza wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju gminy,
- określenie najważniejszych zagadnień i opracowanie wizji i misji gminy,
- opracowanie Planu Strategicznego (celów strategicznych i działań).

CZEŚĆ II DIAGNOSTYCZNA

DIAGNOZA OBECNEGO STANU

GMINY OBRAZÓW

1. Dane ogólne

Gmina Obrazów położona jest w południowo - wschodniej części Polski, geograficznie w obwodzie Wyżyny Sandomierskiej, która stanowi przedłużenie Gór Świętokrzyskich. Zajmuje powierzchnię 7156 ha, rozdzielonych na 19 sołectw. Od 1 stycznia 1999r. znajduje się w obrębie województwa świętokrzyskiego oraz powiatu sandomierskiego. Od południa graniczy z gminami: Klimontów i Samborzec, od wschodu z gminą Samborzec, gminą Dwikozy i miastem Sandomierz, od północy z gminą Wilczyce, od zachodu zaś z gminą Lipnik (powiat opatowski) oraz gminą Klimontów.

Siedzibą gminy jest miejscowość Obrazów. Pierwsze informacje o miejscowości datuje się na XIII wiek. Według Kodeksu Małopolskiego 4 lutego 1256 r. odbył się tu wiec dostojników małopolskich, w którym udział wziął książę krakowski i sandomierski Bolesław. Istnienie miejscowej parafii sięga 1254 r.

W początkach istnienia nazwa wsi zapisywana była jako Obrzazów. Według Jana Długosza wieś była w XIV wieku podzielona na trzy części. Jedna z nich była uposażeniem kościoła św. Ducha w Sandomierzu. Druga część Obrazowa należała do Mikołaja Broniewskiego herbu Tarnawa, trzecia była własnością Jana Gremby. Wszystkie te trzy części oddawały dziesięcinę miejscowemu plebanowi. W początkach XV wieku połowa wsi stała się majątkiem kościoła św. Ducha z Sandomierza. W 1623 r. wieś była własnością Hermolausa Ligęzy, kasztelana zawichojskiego, a w 1725 r. należała do rodziny Sapiechów.

W drugiej połowie XIX wieku wieś była własnością rodziny Wawrów, pozostawała nią do końca II wojny światowej.

Po II wojnie światowej w Obrazowie zaczęto sadzić sady jabłoniowe. W ten sposób zapoczątkowano sadownictwo, które stale się rozwija na terenie gminy Obrazów. Obecnie jabłoń jest symbolem gminy.

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

a) Powierzchnia

Gmina Obrazów zajmuje powierzchnię ok. 72 km². W skład gminy wchodzi 19 sołectw: Bilcza, Chwałki, Dębiany, Głazów, Jugoszów, Kleczanów, Komorna, Lenarczyce, Malice, Obrazów, Piekary, Rożki, Sucharzew, Świątniki, Świącica, Węgrce Panińskie, Wierzbiny, Zdanów, Żurawica.

Ogólna liczba mieszkańców w 2014 r. wynosiła 6591 osób. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawione są w rozdziale III Strategii.

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

b) Środowisko przyrodnicze

Gmina Obrazów położona jest w południowo-wschodniej części Polski. Geograficznie usytuowana jest na rozległym płaskowyżu w obrębie Wyżyny Sandomierskiej stanowiącej przedłużenie Gór Świętokrzyskich. Posiada typowy krajobraz lessowy z licznymi jarami, rozdołami, wąwozami i innymi utworami geologicznymi charakterystycznymi dla regionów erozyjnych. Siedzibą gminy jest Obrazów, leżący w odległości 90 km od Kielc. Najbliższe większe ośrodki miejskie to Sandomierz bezpośrednio graniczący z gminą Opatów, Staszów, Ostrowiec Św., Tarnobrzeg i Stalowa Wola.

Pod względem budowy geologicznej obszar gminy Obrazów obejmuje pogranicze wschodniej paleozoicznej części Gór Świętokrzyskich i Zapadliska Przedkarpackiego wypełnionego osadami trzeciorzędu. Paleozoik jest reprezentowany przez osady kambru (dolnego, środkowego i górnego) oraz osady ordowiku i syluru. Utwory trzeciorzędowe reprezentowane są przez osady miocenu, helwetu, tortonu i sarmatu. Warstwę przypowierzchniową stanowi płaszcz osadów czwartorzędowych. Osady kambru zbudowane są z szarogłazów, łupków i piaskowców oraz kwarcytów. Utwory te są składnikiem podłoża głównie w zachodniej części gminy w rejonie Kleczanowa.

Trzeciorzędowy helwet to ropy i piaski kwarcytowe z lignitem występujące w jednym szczytkowym płacie koło wsi Komorna. Torton tworzą wapienie litotamniowe z wkładkami piasków i żwirów występujące w północnej części gminy. Wykształcony jako ropy łupkowate i pylaste sarmat występuje w południowej części gminy tworząc także lokalne wychodnie w rejonie Malic i Dębian. Utwory czwartorzędowe reprezentowane przez żwiry, pyły, gliny zwałowe, piaski i ropy zastoiskowe ulegają procesowi denudacji i są rozcięte siecią plejstocenijskich dolin. Deluwia i mady rzeczne tworzące holocen osadzone są w niższych partiach i dnach dolin rzecznych i wąwozów. Bezpośrednie podłoże budowlane w przeważającej większości stanowi less. Jest on korzystny do bezpośredniego osadzenia budowli pod warunkiem zachowania odpowiednich warunków wilgotnościowych w czasie realizacji, a także nie lokowania zabudowy w obrębie zboczy o nachyleniu powyżej 10%.

Wyżyna Sandomierska jest stosunkowo płaska, zwłaszcza w obrębie wysoczyzny. Jest to kraina rolnicza prawie bezleśna. Gmina Obrazów jest gminą typowo rolniczą. Praca w swoim gospodarstwie rolnym jest głównym źródłem utrzymania mieszkańców. Większość z nich obrało kierunek sadowniczy i warzywniczy.

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

c) Klimat, gleby i wody

Klimat

Gmina posiada optymalne dla rolnictwa warunki klimatyczne, charakteryzujące się długim okresem wegetacji (200 - 220 dni) i średnią sumą rocznych opadów w granicach 450-500 mm. Długość okresu bez przymrozków to 160 - 175 dni. Wilgotność powietrza ok. 80%. W Wyżynie Sandomierskiej wieją w przeważającej mierze wiatry zachodnie. Długość okresu pod pokrywą śnieżną waha się 50 – 95 dni. Średnie roczne temperatury wynoszą +8,2°C, temperatury najcieplejszego miesiąca +20,1°C, najchłodniejszego miesiąca -2,7°C. Liczba dni mroźnych od 46 do 51,

Jest to obszar stosunkowo ciepły, o dobrym klimacie dla rozwoju rolnictwa. Urozmaicona rzeźba terenu na tym obszarze ma wpływ na kształtowanie się klimatu lokalnego, np. w dolinach lessowych lub na stokach dolin. Częstym zjawiskiem jest inwersja termiczna, polegająca na znacznym obniżeniu temperatur w dolinach i wąwozach oraz zróżnicowanie termiczne wilgotnościowe zboczy południowych, które są ciepłe i suche oraz przeciwległych chłodnych i wilgotnych.

Wody

Strefa Wysoczyzny Sandomierskiej - obszar wysoczyzny lessowej jest rejonem praktycznie bezwodnym. Budują go trzeciorzędowe ility krakowieckie. Lokalne ujęcia szczelinowe występują jedynie w płytkich utworach czwartorzędowych o niewielkiej wydajności do 2 m³/h. Deficyt wody występuje w gminach Klimontów i Obrazów, w północnej części gminy Bogoria i południowej części gminy Iwaniska oraz w zachodnich częściach gmin Samborzec, Koprzywnica i Łoniów.

Obszar gminy Obrazów leży w dorzeczu środkowego biegu rzek: Opatówki (niewielka północna część) i Koprzywianki (przeważająca część gminy). Obie rzeki są lewymi dopływami Wisły, a żadna z nich nie płynie przez tereny gminy. Na terenie gminy nie występują większe zbiorniki wodne. Można tu jedynie zlokalizować niewielkie zbiorniki (otoczone podmokłymi terenami) na dnach lessowych wąwozów i dolin w pobliżu lub na istniejących już ciekach. Znajdują się one w okolicy Rożek, Chwałek i Żurawicy. Ogólna powierzchnia zbiorników wodnych gminy wynosi 5 ha. Gmina Obrazów należy do gmin o najniższej zasobności pokładów wodonośnych.

Na terenie gminy Obrazów znajduje się kilka niewielkich cieków wodnych, które mają charakter strumieni o szerokości 2-5m rozprawdzających małe ilości wody. Są to:

- Żurawka przepływająca przez wsie Malice i Obrazów,
- Dębianka przepływająca przez wsie Dębiany, Głazów, Węgrce Panieńskie, Święcica, Zdanów. Jej niewielkie odnogi przechodzą przez teren wsi Obrazów i Wierzbiny,
- Polanówka płynąca przez Żurawicę, Lenarczyce, Wierzbiny, Rożki,
- Potok Komorniański przepływający przez wsie Komorna, Kleczanów,
- Czarna płynąca przez Bilczę, Piekary, wieś Święcicę i Zdanów,
- Kurówka biegnąca przez Jugoszów,
- Kopanina przepływająca przez Świątniki.

Gleby

W regionalizacji geobotanicznej teren gminy wchodzi w skład okręgu Wyżyny Sandomierskiej i podokręgu Sandomiersko – Klimontowskiego. W regionalizacji geobotanicznej obszar ten zaliczany jest do okręgu Wyżyny Sandomierskiej i podokręgu Sandomiersko – Klimontowskiego. Gmina Obrazów leży na obszarze Wyżyny Sandomierskiej, która zbudowana jest ze skał paleozoicznych. Powierzchnia skał paleozoicznych została zrównana tu w wyniku działania procesów denudacyjnych. Wyżyna ma strukturę antyklinalną, a występujące tu osady kambru i ordowiku są silnie sfałdowane i przykryte utworami czwartorzędowymi na większości terenu gminy. W południowej części gminy warstwę przykrycia stanowią ily trzeciorzędowe. Dominuje tu lessowy typ gleby, co sprzyja intensywnej erozji. Pokrywa lessowa bardzo podatna na erozję jest silnie rozcięta szeregiem dolin i wąwozów tworząc urozmaiconą powierzchnię. Obszary te wymagają zastosowania zabiegów przeciwerozyjnych. Deniwelacja terenu wynosi około 100 m, najwyżej położone są tereny na zachód od Kleczanowa (277,7 m n.p.m.), najniżej zaś znajdują się tereny położone na południe od Żurawicy (177,6 m n.p.m.). Zaznacza się wyraźny spadek terenu z kierunku północno- zachodniego na południowo – wschodni.

Źródło: Gmina Obrazów Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

d) Surowce naturalne

Na terenie gminy brak jest udokumentowanych surowców mineralnych. Jedynie występujący less może stanowić potencjalne źródło zainteresowania gospodarczego jako surowiec do produkcji glinoporytu lub cegły.

2. Infrastruktura ochrony środowiska

a) Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina Obrazów nie posiada własnego ujęcia wody. Korzysta z trzech zlokalizowanych w sąsiednich gminach ujęć wody tj: „Włostów” (gmina Lipnik), z którego korzystają sołectwa: Kleczanów, Komorna, Święcica, Zdanów, Węgrce Panieńskie; Piekary, Bilcza, Świątniki i Jugoszków, „Romanówka” (gmina Dwikozy, własność gminy Sandomierz), z którego korzystają sołectwa: Chwałki, Malice, Sucharów, Żurawica, Lenarczyce, Wierzbiny, Rożki, Głazów, Obrazów, Dębiany; oraz „Szewce” (gmina Samborzec), dostarczające wodę do kilku gospodarstw sołectwa Malice.

Gmina jest w dużym stopniu zwodociągowana. Utrudnienia w dostępie do wody wynikają z oddalenia od zwartej zabudowy. Według stanu na 31.12.2013 r. na terenie gminy dostępnych jest 155,9 km sieci wodociągowej, z której korzysta 1857 odbiorców. Sieć wodociągowa jest sukcesywnie dobudowywana pod nowo powstające budownictwo, stale wzrasta też liczba mieszkańców korzystających z sieci. Zużycie wody w gospodarstwach domowych wynosiło w 2013 roku (dane GUS) 19,6 m³/mieszkańca plasując gminę w grupie gmin oszczędnie gospodarujących wodą.

b) Gospodarka odpadami

Oczyszczalnie ścieków

Jednym z ważniejszych problemów, mających wpływ na stan środowiska naturalnego w gminie Obrazów, jest brak oczyszczalni ścieków oraz słabe skanalizowanie gminy. Na koniec 2013 roku sieć kanalizacyjna liczyła 12,70 km i korzystało z niej 217 gospodarstw. Stopień skanalizowania wynosi 11,7 %, co stawia gminę na 6 miejscu wśród 9 gmin powiatu sandomierskiego. Gospodarstwa wiejskie do gromadzenia ścieków wykorzystują okresowo opróżniane zbiorniki bezodpływowe (ok 30%) oraz oczyszczalnie przydomowe (90 sztuk).

Ścieki są wywożone przez prywatnych przewoźników do oczyszczalni w Sandomierzu i Samborcu, jednak część z nich dostaje się do cieków wodnych.

Wysypiska śmieci

Gmina Obrazów należy do Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki. Obsługę gminy zgodnie z gminnym programem gospodarki odpadami zapewnia wysypisko w Janczycach. Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach posiada status Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Regionie Gospodarki Odpadami numer 1 Województwa Świętokrzyskiego. Obejmuje zasięgiem 150 tysięcy mieszkańców.

Na terenie zakładu znajdują się trzy instalacje służące do zagospodarowania odpadów:

- Instalacja mechanicznego przetwarzania odpadów - służy do przetwarzania odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki. Zakład odzyskuje surowce wtórne: papier, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe, metale żelazne i nieżelazne.
- Kompostownia- instalacja do stabilizacji odpadów biodegradowalnych składa się z trzech modułów systemu Biodegma oraz placu dojrzewania o powierzchni 7 tys. m².
- Kwatera składowania – składa się z dwóch kwater o powierzchni 3,64 ha. Deponowane są tu odpady pochodzące z mechanicznego przetwarzania komunalnych odpadów zmieszanych, pozostałości z sortowania oraz inne odpady, które nie nadają się do odzysku.

W gminie realizowany jest program selektywnego zbierania śmieci, za zbiórkę których odpowiedzialny jest również Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych. Ogranicza to nielegalne pozbywanie się śmieci.

Program usuwania azbestu

Gmina posiada program usuwania azbestu z jej obszaru. Celem programu jest bezpieczne dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcie do 2032 roku wyrobów zawierających azbest. Co roku na wnioski mieszkańców gmina w ramach dofinansowania z WFOŚ i NFOŚ i GW sukcesywnie usuwa odpady zawierające azbest.

c) Zaopatrzenie w energię

Gmina Obrazów zasilana jest za pośrednictwem linii średniego napięcia 15 kV w układzie magistralno – odgałęźnym, z linii magistralnych „Gerlachów I – Klimontów” oraz „Gerlachów II – Klimontów”. Podstawowym punktem zasilania jest GPZ Gerlachów 110/15 kV wspomagany przez GPZ Klimontów i GPZ Opatów. Odbiorcy energii elektrycznej zlokalizowani na terenie gminy zasilani są z 53 stacji 15/04 kV. Zaopatrzenie w sieć elektroenergetyczną wymaga poprawy. Konieczne jest przeprowadzenie reelektryfikacji gminy.

d) Zaopatrzenie w ciepło

Przez teren gminy Obrazów przechodzą 2 sieci gazowe : gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300 relacji Sandomierz – Ostrowiec Świętokrzyski i gazociąg wysokiego ciśnienia DN 350 Sandomierz – Lubienia. Na jej obszarze znajduje się też rozdzielcza sieć gazowa .

Źródło dostawy gazu na potrzeby istniejących i potencjalnych odbiorców gazu na terenie gminy Obrazów stanowią stacje gazowe redukcyjno-pomiarowe I-go stopnia położone w miejscowościach Kleczanów, Lenarczyce oraz Sandomierz (stacja poza obszarem gminy). Stacja redukcyjno-pomiarowa w Kleczanowie posiada znaczną rezerwę przepustowości umożliwiającą dodatkowo gazyfikację wschodniej części gminy Lipnik. W następujących miejscowościach na terenie gminy Obrazów występuje rozdzielcza sieć gazowa: Bilcza, Chwałki, Dębiany, Głazów, Jugoszków, Kleczanów, Komorna, Lenarczyce, Malice, Obrazów, Piekary, Rożki, Sucharzew, Świątniki, Święcica, Węgrce Panieńskie, Wierzbiny, Zdanów, Żurawica.

Tabela 1. Zaopatrzenie w gaz w gminie Obrazów w latach 2012-2014.

Rok	Czynne przyłącze gazowe do budynków mieszkalnych i niemieskalnych [km]	Ludność korzystająca z sieci gazowej [l. gospodarstw]
2014	116,88	1161
2013	116,88	1144
2012	116,28	1133

Źródło: Bank Danych Lokalnych -GUS

Długość czynnych przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieskalnych sieci gazowej w -2014r. wyniosła 116,88 km. Od roku 2012 do 2014 nieznacznie wzrosła liczba gospodarstw korzystających z sieci gazowej. W 2014r. osiągnęła liczbę 1161(w 2012 było to 1133).

Zgazyfikowanie gminy stanowi ponad 95% pokrycia terenu. Niezgazyfikowane pozostają jedynie siedliska bardziej odległe od układu zwartej zabudowy wsi. Mimo tak znacznego zgazyfikowania gminy, stopień wykorzystania gazu w gospodarstwach domowych jest niezadowalający i obejmuje ok. 58,8% potencjalnych odbiorców. Związane to jest z nadal popularną w gminie metodą korzystania przez mieszkańców z gazu butlowego propan – butan do użytku codziennego.

e) Wykorzystanie energii odnawialnych

W miejscowości Żurawica zlokalizowana jest farma wiatrowa „Ptryk” składająca się z dwóch elektrowni wiatrowych o łącznej mocy 1000 kW wraz z infrastrukturą i urządzeniami do przesyłania energii elektrycznej, służąca przede wszystkim do zasilania prywatnego gospodarstwa rolnego.

3. Infrastruktura komunikacyjna

a) Komunikacja drogowa

Przez teren gminy Obrazów przebiega 12,23 km dróg krajowych tj.:

- droga krajowa nr 79 prowadząca z Warszawy do Bytomia przez Kozienice, Sandomierz, Kraków i Katowice. Jest to droga o klasie technicznej G;
- droga krajowa nr 77 relacji Lipnik – Sandomierz - Stalowa Wola – Leżajsk – Tryńcza – Jarosław – Radymno – Przemyśl o klasie technicznej GP. 77 Pełni ona rolę korytarza transportowego o znaczeniu międzyregionalnym.

Stanowią one podstawowe połączenie gminy z sąsiednimi gminami, miastami powiatu, województwa i kraju.

Przez obszar gminy przebiegają drogi powiatowe o długości 39,5 km. 13 dróg powiatowych administrowanych jest przez Zarząd Dróg Powiatowych. Mają one duże znaczenie w połączeniach międzygminnych i lokalnych i przy bezpośredniej obsłudze terenów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.

Pod zarządem gminy znajduje się 178,83 km dróg gminnych, w tym 47,99 km o nawierzchni utwardzonej i 96,48 km o nawierzchni ulepszonej. Stan techniczny nawierzchni dróg w gminie jest mało zadowalający, jednak ulega stałej i systematycznej poprawie dzięki prowadzonym remontom. W 2014 roku wyremontowano 34,4 km dróg, co znacznie zwiększa bezpieczeństwo ich użytkowników.

Przez teren gminy Obrazów nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższa stacja kolejowa znajduje się w Sandomierzu, gdzie krzyżują się linie:

- nr 25 relacji Łódź Kaliska – Dębica,
- nr 78 relacji Sandomierz – Grębów.

Tabela 2. Komunikacja drogowa w 2014 roku

	Wartość	Jedn.
Drogi gminne długość ogółem [km]	178,83	km
Drogi gminne o nawierzchni utwardzonej [km]	47,99	km
Drogi gminne o nawierzchni ulepszonej [km]	96,48	km
Drogi gminne remonty w 2014 [km]	34,36	km

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

b) Telekomunikacja

Obszar gminy Obrazów obsługiwany jest przez operatorów telefonii cyfrowej: Plus, T-Mobile oraz Orange. Przez teren gminy przebiegają: wielotorowy kablowy ciąg magistralny relacji Sandomierz – Ostrowiec, wielotorowa linia napowietrzna Sandomierz – Staszów z odgałęzieniem na Świątniki i Chobrzany, linia napowietrzna Sandomierz – Obrazów oraz dalekosiężna linia światłowodowa. Ponadto gmina obsługiwana jest przez jedną placówkę pocztowo – telekomunikacyjną zlokalizowaną w Obrazowie. Na terenie gminy usługi świadczy też operator telefonii napowietrznej – Telefonía Pilicka Sp. z o.o.

c) Esemesowy system powiadamiania

Gmina Obrazów posiada esemesowy system powiadamiania SISMS, dzięki któremu mieszkańcy mogą otrzymywać wiadomości SMS o zagrożeniach meteorologicznych, stanach ostrzegawczych i alarmowych, a także o poważnych awariach w dostawach wody, prądu, gazu. Ponadto system daje dostęp do ważnych wydarzeń, które mają miejsce na terenie gminy.

d) System e-usług

Gmina Obrazów należy do sieci e-świętokrzyskie czyli sieci informatycznej dla JST, której celem jest wdrożenie w urzędach systemów dziedzinowych i elektronicznego obiegu dokumentów. Wdrażane systemy oraz dostęp do szerokiego pakietu e-usług dostępnych na ogólnopolskiej platformie usług publicznych ePUAP (Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej) umożliwiają załatwianie spraw urzędowych za pośrednictwem Internetu.

4. Gospodarka

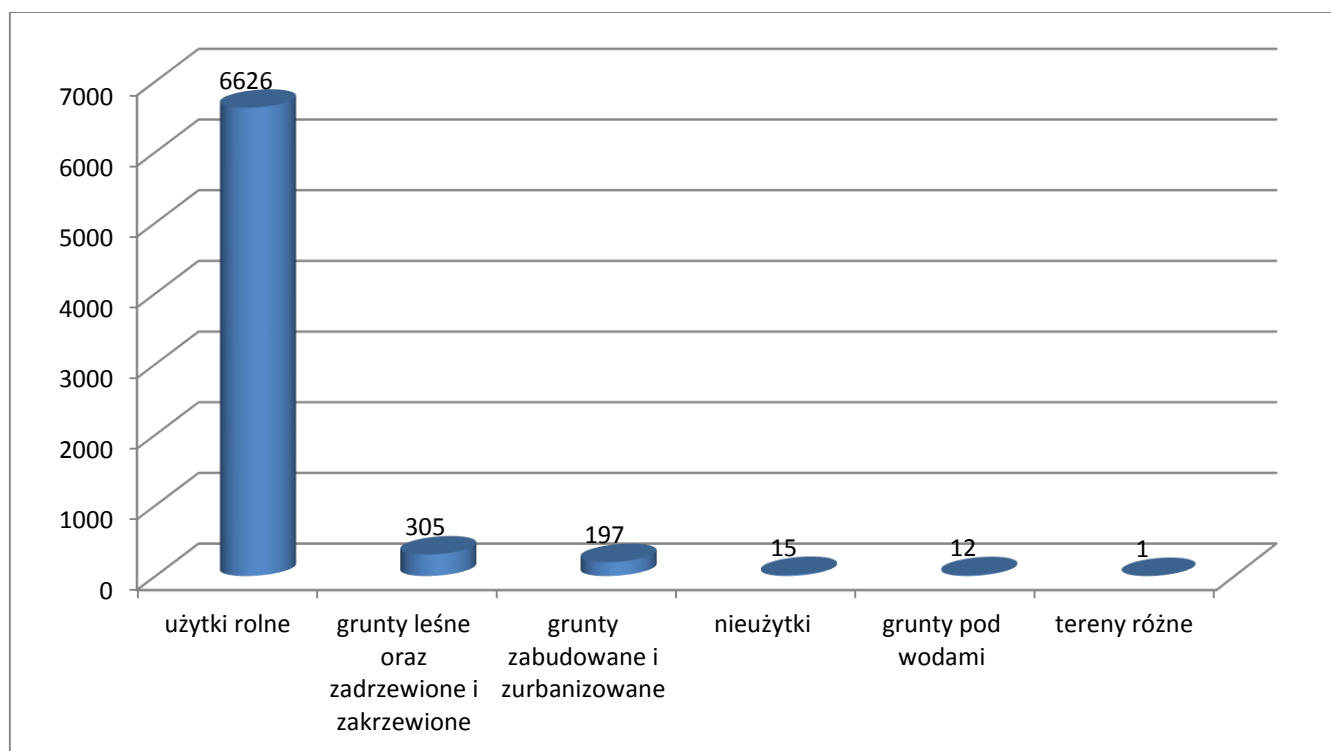
a) Użytkowanie gruntów w gminie Obrazów

Gmina Obrazów jest gminą typowo rolniczą. Rolnictwo jest podstawowym działem gospodarki gminy i stanowi główne źródło utrzymania miejscowej ludności. 71% powierzchni gruntów rolnych zajmują sady. W kształtowaniu struktury przestrzennej gminy dużą rolę odegrały istniejące zasoby naturalne, w tym wysokiej jakości gleby oraz klimat sprzyjający uprawom sadowniczym i warzywnym. 94% powierzchni gminy stanowią gleby klas I-III, które podlegają ochronie na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Przeznaczanie tych gruntów na cele nierolnicze wymaga zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Dlatego też znaczący obszar gminy został przeznaczony pod uprawę sadowniczą, warzywniczą oraz zbożową. 2,75% powierzchni stanowią grunty pod zabudową mieszkalną i niemieszkalną. Głównie jest to zabudowa związana z produkcją rolniczą.

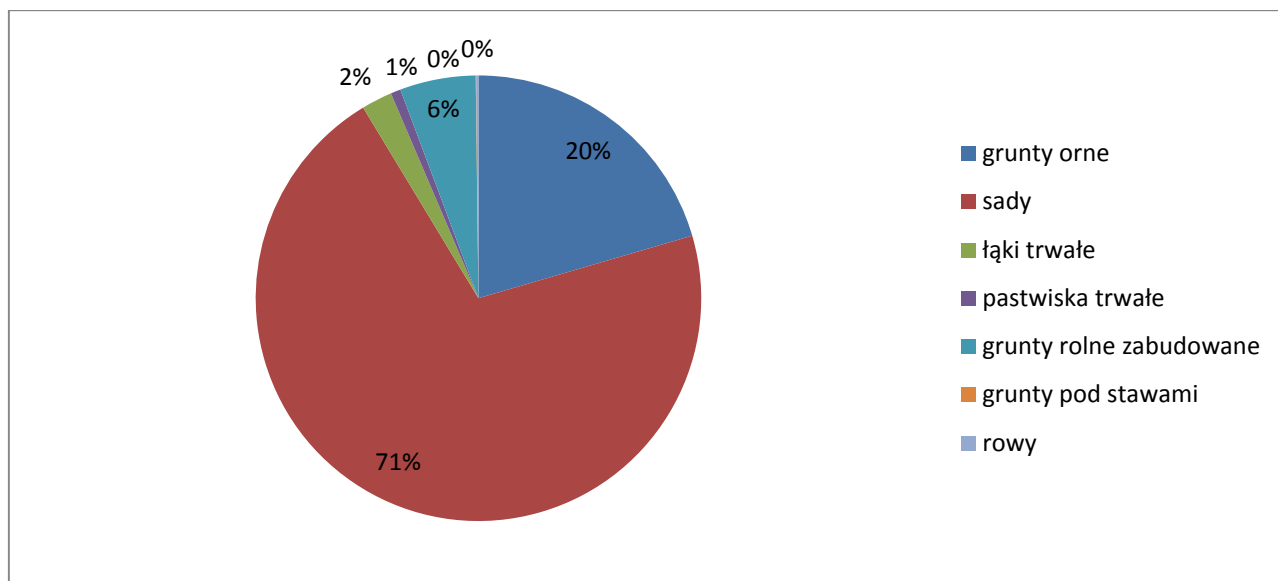
Gmina posiada korzystną strukturę agrarną (średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminie to 4,07 ha w województwie 4,6 ha).

Wykres 1. Użytkowanie gruntów (w ha) w gminie Obrazów. Stan w dniu 31XII 2014 r.

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

Wykres 2. Użytki rolne w gminie Obrazów w 2014r.

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

b) Rodzaje gleb

Największy udział w powierzchni ogólnej gminy mają użytki rolne (92,6%). Grunty orne stanowiące 19% ogółu powierzchni gruntów posiadają wysokie klasy bonitacyjne. Cały obszar gminy znajduje się w obrębie występowania gleb lessowych. Ok. 80% powierzchni gminy zajmują czarnoziemy wytworzone z lessów. Na pozostałej części występują gleby brunatne, a w dolinach przepływających strumieni mady rzeczne. Bonitacyjnie gleby gruntów orných zaliczane są głównie do klas I – III. Gleby te w przeważającej części należą do kompleksów pszennych bardzo dobrych i dobrych. Kompleks pszenno-wadliwy występuje sporadycznie, głównie na północy gminy w okolicach miejscowości Komorna, na południowym wschodzie w okolicach miejscowości Żurawica i Malice, a także na południe od Dębian. Trwałe użytki zielone należące do kompleksu użytków zielonych dobrych (na północ od miejscowości Rożki) oraz do kompleksu użytków zielonych średnich (wzdłuż głównych cieków wodnych). Syntetyczny wskaźnik jakości gleb (wg Opracowania IUNIG w Puławach) wynosi dla gruntów orných – 89,7, a dla użytków zielonych – 63,7. Rolnicza przestrzeń produkcyjna gminy zaliczana jest do obszaru o najwyższych w województwie świętokrzyskim cechach jakościowych.

Gmina posiada korzystne dla rolnictwa warunki klimatyczne o małej zmienności. Liczba dni z przymrozkami wynosi od 120 do 135 dni. Gmina Obrazów leży w klimacie łagodniejszym niż niedalekie tereny Pasma Łysogórskiego. Opady kształtują się w granicach 550- 650 mm/rok, a liczba dni okresu wegetacyjnego średnio wynosi od 200 do 220 dni.

Liczba dni, w których temperatura powietrza utrzymuje się poniżej 0,0 stopni C przez całą dobę wynosi 47,6, a liczba dni z pogodą bardzo ciepłą bez opadów zamyka się w przedziale 30 – 35. Średnioroczny okres przypadający na pogodę z opadami obejmuje 46 – 53 dni. Suma roczna opadów waha się w granicach 450 – 500 mm, a średnioroczna amplituda temperatury powietrza jest jedną z wyższych w kraju: 21 – 22 stopnie C. Wiatry są tu słabe, zachodnie. Klimat gminy jest korzystny dla większości roślin uprawianych w Polsce.

W gminie Obrazów działa stacja meteo z detektorem burzowym. Urządzenia znajdujące się na wyposażeniu stacji przyczyniają się do zwiększenia efektywności systemu ostrzegania przed gwałtownymi zjawiskami atmosferycznymi. Stacja meteo przez 24 godziny prowadzi zapis o aktualnym stanie pogodowym na terenie gminy, który jest dostępny dla mieszkańców w ramach esemesowego systemu powiadamiania SISMS.

Źródło: Gmina Obrazów Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Tabela 3. Klasyfikacja bonitacyjna gleb

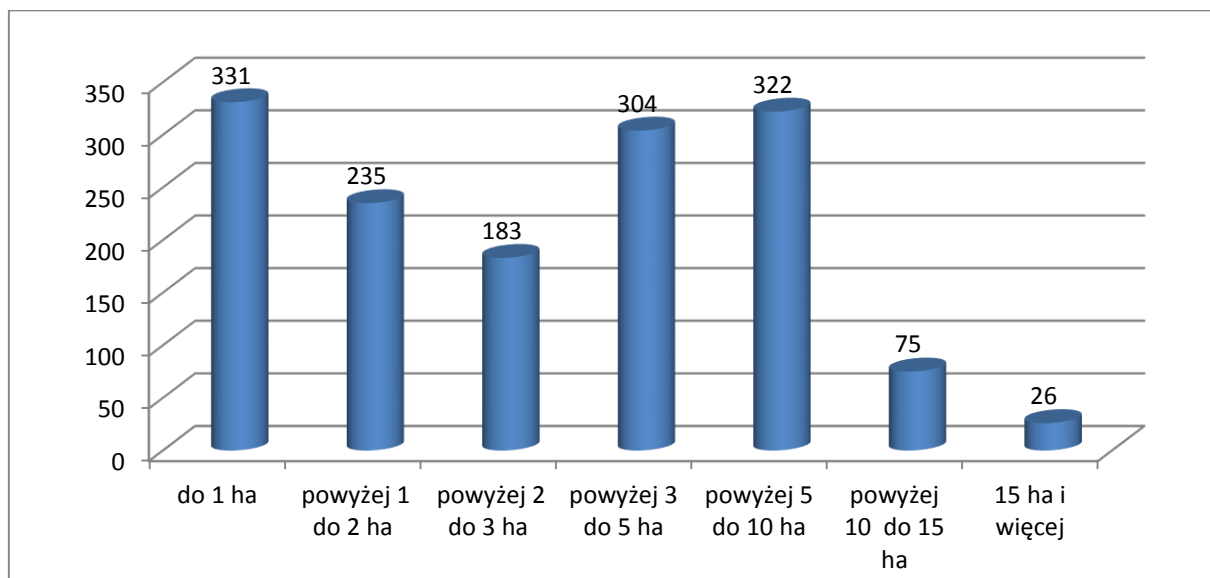
Klasyfikacja bonitacyjna	Powierzchnia w ha	Udział %
Klasa I	1774	24,79
Klasa II	2879	40,23
Klasa IIIa	1628	22,75
Klasa IIIb	148	2,07
Klasa IVa	225	3,14
Klasa IVb	48	0,67
Klasa V	33	0,46
Klasa VI	94	1,31
Inne (drogi, woda, tereny zabudowane, nieużytki)	327	4,57
Razem	7156	100

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

d) Gospodarstwa rolne i agroturystyczne

Na terenie gminy znajduje się 1476 gospodarstw rolnych (stan na koniec 2010r.). Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 4,07 ha (w województwie 4,6 ha). Najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa, które posiadają do 1 ha i od 5 do 10 ha, a najmniej liczną posiadające powyżej 15 ha. Największą część upraw stanowią sady. Na terenie gminy w roku 2014 funkcjonowały 3 gospodarstwa agroturystyczne. Brak jest gospodarstw ekologicznych. Gospodarstwa rolne zajmowały powierzchnię 6626 ha.

Tabela 4. Gospodarstwa rolne według grup użytków rolnych według powszechnego spisu rolnego 2010 w gminie Obrazów

e) Pogłowie zwierząt gospodarskich

Według danych uzyskanych w Powszechnym Spisie Rolny w 2010 roku w gminie Obrazów pogłowie zwierząt gospodarskich wynosiło 2690 sztuk. Z pogłowia zwierząt dużych największą liczbę stanowiło bydło- 51 sztuk oraz konie 27.

f) Działalność produkcyjna i usługowa

Gmina Obrazów charakteryzuje się średnim tempem przyrostu nowych podmiotów gospodarczych w porównaniu do innych gmin powiatu sandomierskiego. W 2014r. w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców zarejestrowanych było 416 podmiotów gospodarki narodowej, gdzie w całym powiecie wskaźnik ten wynosił 592 (w woj. 866) W stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost o 15 podmiotów.

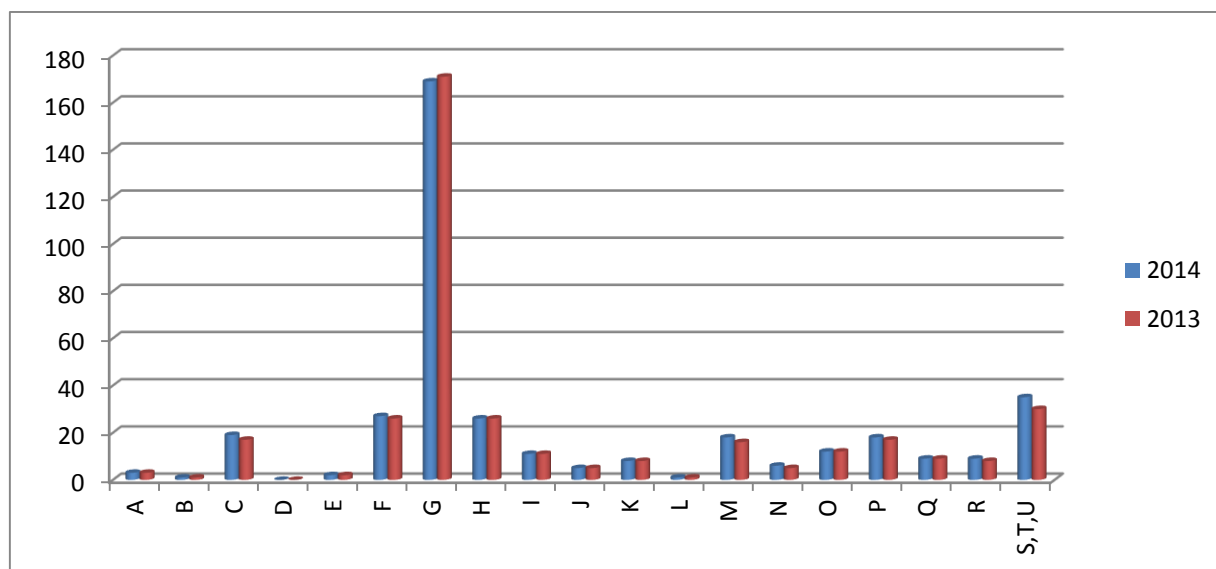
W Urzędzie Gminy w Obrazowie w 2014 r. zarejestrowane były 192 indywidualne działalności gospodarcze. W okresie tym wyrejestrowało się 21 firm, a 20 nowych powstało.

Tabela 5. Podmioty gospodarcze w gminie Obrazów w latach 2012-2014.

ROK	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych
2014	192	21	20
2013	184	19	20
2012	173	13	25

Źródło: Bank Danych Lokalnych - GUS

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w 2013-2014r.r.według sekcji PKD.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2014r. na terenie gminy Obrazów zarejestrowanych było 379 podmiotów gospodarczych. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych było w sekcji G- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych – 169 podmiotów. Podobnie w tej sekcji sytuacja przedstawiała się w 2013r. - 171 podmiotów. Kolejną liczną grupę przedsiębiorstw stanowiły zarejestrowane w sekcji F- budownictwo – 27 podmiotów w 2014r. i 26 podmiotów w 2013r.

Duża liczba podmiotów zarejestrowana jest również w sekcji STU– pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników i H – transport i gospodarka magazynowa oraz C- przetwórstwo przemysłowe. Gmina charakteryzuje się wysokim poziomem udziału sektora prywatnego w strukturze własności przedsiębiorstw, co daje stabilność gospodarczą gminie i jest podstawą jej rozwoju gospodarczego. Z roku na rok wzrasta liczba przedsiębiorstw jednak nadal wzrost ten w gminie jest słaby. Jest to wynikiem braku środków na rozpoczęcie działalności oraz rolniczego charakteru gminy. Mieszkańcy gminy z braku specjalistycznych sklepów oraz usług muszą zaspokajać swoje potrzeby w pobliskim Sandomierzu.

f) Turystyka

Gmina Obrazów jest słabo rozwinięta turystycznie. Nie posiada dobrze rozwiniętej infrastruktury turystycznej, ani dogodnych warunków przyrodniczych jednak ma duży potencjał, który można wykorzystać. Bliskie sąsiedztwo Sandomierza, a także doliny Wisły daje znaczne możliwości do rozwoju turystyki w miejscowościach z nimi sąsiadujących. Agroturystyka mogłaby stać się dodatkowym źródłem utrzymania wielu gospodarstw utrzymujących się z rolnictwa. Ponadto gmina posiada własne zasoby dziedzictwa kulturowego, które mogłyby zostać wypromowane w celach turystycznych jak np. przebiegający przez jej teren Szlak Jabłkowy.

W granicach administracyjnych gminy Obrazów znajdują się cenne zasoby obiekty nieruchome wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach (t.) – wpis do rejestru województwa tarnobrzeskiego, pozostałe do rejestru województwa kieleckiego:

Głazów

- zespół dworsko-parkowy (dwór, park), nr rej.: 461(t.) z 25.10.1991

Kleczanów

zespół kościoła par. p.w. św. Katarzyny i św. Stanisława Kostki:

- kościół, nr rej.: 443 z 25.02.1957 oraz 42 z 20.05.1966
- dzwonnica, nr rej.: 42 z 20.05.1966

Obrazów

- cmentarz par., nr rej.: 381(t.) z 17.06.1988 zespół kościoła par. p.w. ss. Piotra i Pawła:
- kościół, nr rej.: 442 z 23.02.1957 oraz 23 z 20.01.1966
- dzwonnica, nr rej.: 23 z 20.01.1966

Rożki

- cmentarz z I Wojny Światowej, nr rej.: 440 (t.) z 22.04.1991

Święcica

- park, nr rej.: 713 z 20.12.1957

Na terenie gminy umiejscowione są także liczne stanowiska archeologiczne, w tym trzy wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

- Święcica 1 – kurhan
- Święcica 2 – kurhan
- Zdanów – cmentarzysko kurhanowe, wczesne średniowiecze.

Na terenie gminy oprócz zabytków ujętych w rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków istnieją obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków:

Kleczanów

- Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Katarzyny i św. Stanisława Biskupa, w skład którego wchodzi cmentarz przykościelny oraz zrealizowana w latach 20. XX wieku plebania
- Mogiły pomordowanych w 1942 roku.

Obrazów

- Zespół kościoła par. p.w. św. Piotra i Pawła z murowanym ogrodzeniem pochodzącym z 3 ćw. XVIII w. oraz cmentarzem przykościelnym.

Rożki

- Pozostałości zespołu dworskiego stanowiące własność prywatną, w skład którego wchodzi: XVIII-wieczny murowany dwór, pochodzące z XIX i z przełomu XIX i XX wieku 2 budynki murowanych czworaków, XIX-wieczna murowana stodoła, murowana XIX-wieczna obora, dwa murowane spichlerze (1. 20 XX w. i 2 poł. XIX w.) oraz stajnia i studnia.

Święcica

- Pozostałości zespołu dworskiego stanowiące własność prywatną, obejmujące murowany dwór i spichlerz z 2 połowy XIX wieku.

Zdanów

- Pozostałości zespołu dworskiego stanowiące własność prywatną, obejmujące murowany dwór z 2 połowy XIX wieku, murowane czworaki i spichlerz z 2 połowy XIX wieku oraz park podworski.

Oprócz zabytków ujętych w rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na terenie gminy istnieją liczne domy drewniane z pocz. XX wieku w miejscowościach Bilcza, Głazów, Jugoszów, Kleczanów, Komorna, Lenarczyce, Malice, Rożki, Świątniki, Święcica.

Funkcje rekreacyjne pełnią istniejące boiska sportowe zlokalizowane w Głazowie (boisko wielofunkcyjne), Obrazowie (Orlik), Bilczy, Święcicy (stadion wraz z infrastrukturą i zapleczem sportowym), Kleczanowie, Wierzbinach, Komornej, Chwałkach, Rożkach, Zdanowie, Węgrcach Panieńskich i Świątnikach oraz sale przyszkolne w Obrazowie i Kleczanowie. Dodatkowo miejsca wypoczynku i rekreacji stanowią na terenie gminy place zabaw zlokalizowane w miejscowościach: Bilcza, Chwałki, Dębiany, Głazów, Kleczanów, Komorna, Malice, Obrazów, Węgrce Panieńskie i Świątniki oraz świetlice wiejskie. Aby rozwinąć funkcję turystyczną gmina musi pokonać szereg ograniczeń takich jak: niezadowalający stan infrastruktury technicznej, brak znaczących zbiorników wód powierzchniowych oraz małe zainteresowanie miejscowej ludności rozwojem tej dziedziny gospodarki.

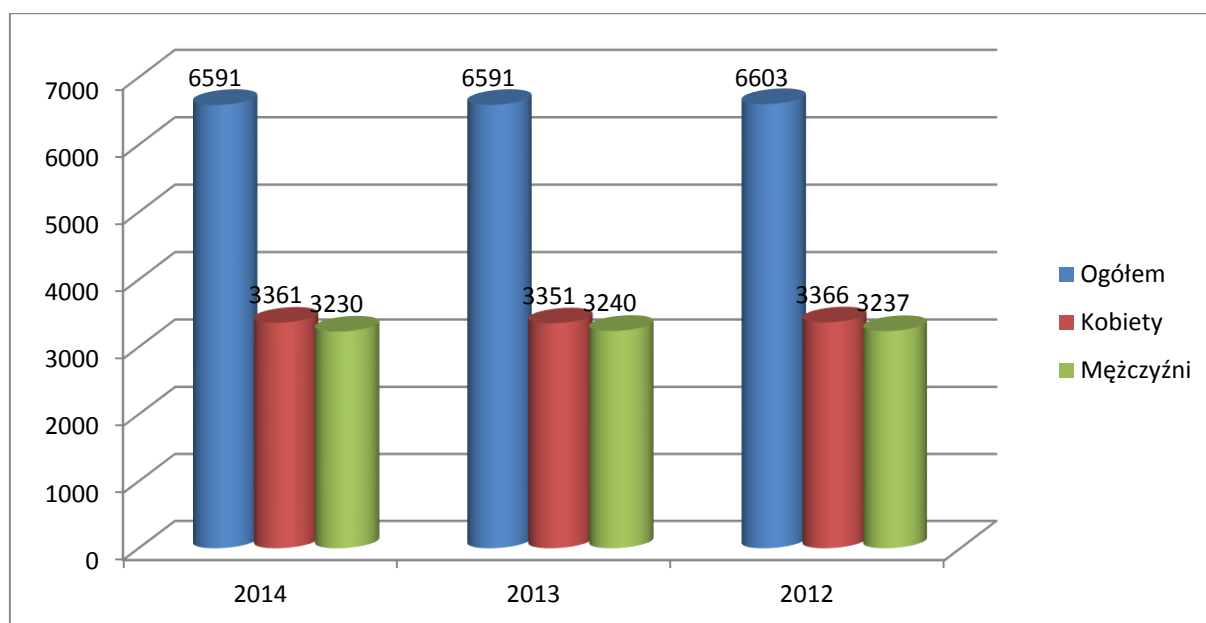
Źródło: Gmina Obrazów Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

5. Diagnoza demograficzna i sytuacja na rynku pracy

a) Ludność i struktura demograficzna

W gminie Obrazów od 2012 do 2014 roku zanotowano niewielki spadek liczby ludności o 0,2 %. W stosunku do 2013r. w 2014r. na terenie gminy odnotowano większą liczbę kobiet. W 2014 roku gminę zamieszkiwało 6591 osób, z czego 51% stanowiły kobiety. Saldo migracji w latach 2012-2013 roku było na poziomie dodatnim. W 2014r. odnotowano niewielki spadek salda migracji, które wynosiło minus 8. Było to wynikiem migracji wewnętrznych. Pod tym względem gmina zajmuje 3 miejsce wśród gmin powiatu sandomierskiego. W latach 2012-2014 utrzymywał się ujemny przyrost naturalny. W 2014r. był on na poziomie minus 15, gdzie w 2012 wynosił minus 47. Gęstość zaludnienia utrzymuje się na stałym poziomie i wynosi 92 osoby na 1 km², co daje gminie 5 lokatę w powiecie.

Wykres 4. Ludność według płci w latach 2012-2014

Sytuacja demograficzna w Obrazowie jest dość korzystna. Najliczniejszą grupą jest ludność w wieku produkcyjnym. W gminie Obrazów systematycznie rośnie liczba osób w wieku produkcyjnym, co pozytywnie wpływa na poprawę sytuacji gospodarczej gminy. Jednocześnie spada liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Na niskim poziomie utrzymuje się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, jednak należy spodziewać się, że w ciągu najbliższych lat nastąpi duży przyrost liczby osób w tej ekonomicznej grupie wieku związany z tzw. starzeniem się społeczeństwa.

Współczynnik feminizacji w gminie wynosi 104, dla powiatu osiąga wartość 102, a w województwie 105. Dla całego kraju wskaźnik ten wynosi 107 kobiet na 100 mężczyzn. Najliczniejszą grupę wiekową stanowią mężczyźni w wieku 30-34 lat i kobiety w wieku 35-39 lat.

Tabela 6. Liczba i struktura ludności oraz liczba osób aktywnych zawodowo w 2014 roku

	Ogółem	grupy ekonomiczne		
		przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
Ogółem	6591	1124	4050	1417
Mężczyźni	3230	586	2168	458
Kobiety	3361	538	1864	959

Źródło: Bank Danych Lokalnych –GUS

b) Rynek pracy

W 2014 roku liczba bezrobotnych w gminie Obrazów wynosiła 333 osoby z czego 52,9% stanowiły kobiety. W powiecie sandomierskim stopa bezrobocia uległa obniżeniu. W 2013r. wyniosła 13,4%, gdzie dla województwa świętokrzyskiego było to 16,5%, w 2014r. w powiecie odnotowano stopę bezrobocia na poziomie 11,3% (dla województwa 14,2%), a na koniec sierpnia 2015r. osiągnęła poziom 8,7% (w województwie 12,6%). Ludność w wieku produkcyjnym, na 100 osób w wieku nieprodukcyjnym wynosi 62,7 ogółu ludności. Dla Polski wskaźnik ten wynosi 58,8, a dla województwa świętokrzyskiego 59,9.

Tabela 7. Ludność w wieku produkcyjnym i bezrobotni w 2014 roku

	Ludność ogółem	Ludność w wieku produkcyjnym	Bezrobotni ogółem	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w %
Ogółem	6591	4050	333	8,2
Mężczyźni	3230	2186	157	7,1
Kobiety	3361	1864	176	9,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych –GUS

c) Opieka zdrowotna, usługi apteczne i pomoc społeczna

Ochrona Zdrowia na terenie gminy realizowana jest poprzez Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Obrazowie z siedzibą w Świątnikach, w skład którego wchodzi 2 Ośrodki Zdrowia w Świątnikach i Kleczanowie. Na jedną przychodnię przypada 3296 osób, gdzie w gminie Łoniów liczba ta wynosi 3771, a w Dwikozach 8974. W gminie znajdują się 2 punkty apteczne w Kleczanowie i Świątnikach. Dostępność do usług aptecznych jest dobra w porównaniu z gminą Łoniów i Dwikozy. Na jedną aptekę w gminie Obrazów przypada 3290 osób.

d) Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są na terenie gminy przez **Ośrodek Pomocy Społecznej**.

Ośrodek realizuje zadania zlecone i zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej.

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez gminę należą:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- opracowanie i realizacja projektów socjalnych.

Tabela 8. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	608	645	748
Liczba rodzin	256	275	269
Liczba osób w rodzinach	977	1008	997

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

Tabela 9. Kwoty świadczeń dla osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Kwota świadczeń ogółem w zł	183347	235126	471315
Osoby korzystające ze świadczeń	977	1008	997

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2012-2014

Lata	2012		2013		2014	
	l. rodzin	l. osób	l. rodzin	l. osób	l. rodzin	l. osób
Ubóstwo	124	468	138	478	161	358
Bezdomność	1	1	2	2	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	68	395	69	383	70	378
Bezrobocie	99	374	89	366	110	260
Niepelnosprawność	49	148	52	154	57	104
Długotrwała choroba	83	299	74	286	97	210
Bezradność w sprawach opiek.-wych. i prowadzenia gosp. domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	30	82	18	48	12	24
Alkoholizm	13	51	11	40	12	32
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	10	2	4	4	7

Zdarzenia losowe	1	1	0	0	1	2
Przemoc w rodzinie	4	17	4	9	6	25

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

W gminie Obrazów zadania pomocy społecznej angażują znaczne środki pochodzące z gminnego budżetu oraz środki otrzymane w ramach dotacji dla gminy, a pochodzące z budżetu państwa. Od 2011 do 2015 r. procentowy udział wydatków na pomoc społeczną w całym budżecie najniższą wartość osiągnął w 2015r. 16,25%, a najwyższą w 2014r. -17,88%. W latach 2011 -2014 wzrosła liczba osób, którym przyznano świadczenia z pomocy oraz kwota przyznawanych świadczeń. Bezpośrednie wsparcie socjalne udzielane jest najczęściej z powodu ubóstwa, bezrobocia, długotrwałej choroby i niepełnosprawności oraz w przypadkach potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności. W mniejszym stopniu pomoc społeczna udzielana jest z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, alkoholizmu (tu można zauważyć tendencję malejącą) bezdomności, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, zdarzeń losowych, przemocy w rodzinie.

Powiat sandomierski, w którym średni wskaźnik deprivacji lokalnej (iloraz liczby osób w rodzinach otrzymujących świadczenia z pomocy społecznej przypadającej na każde 1 000 mieszkańców) wynosi 184,74, to powiat o najwyższej wartości średniego wskaźnika deprivacji lokalnej w skali województwa. W gminie Obrazów wynosi on 145,67 i jest niższy niż średnia powiatu, która wynosi 184,74. Dla porównania w gminie Samborzec wynosi 287,48, a w gminie Dwikozy 139,82.

W Kleczanowie znajduje się siedziba Sandomierskiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Upośledzeniem Umysłowym działającego na terenie całego powiatu. Jest to organizacja niedochodowa i samopomocowa reprezentująca interesy i działająca na rzecz osób z upośledzeniem umysłowym poprzez edukację, rehabilitację oraz wsparcie dla ich rodzin.

6. Edukacja, kultura, sport i aktywność społeczna

a) Szkoły

Na terenie gminy funkcjonują 4 szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa w Obrazowie wchodząca w skład Zespołu Szkół – organ prowadzący: gmina Obrazów,
- Szkoła Podstawowa w Kleczanowie – organ prowadzący: gmina Obrazów,
- Szkoła Podstawowa w Bilczy – organ prowadzący: gmina Obrazów,
- Szkoła Podstawowa w Głazowie – organ prowadzący: Stowarzyszenie „Nasz Region”.

W 2014 roku szkoły liczyły 25 oddziałów i uczęszczało do nich 350 uczniów w wieku od 7-12 lat oraz 81 sześciolatków.

Na obszarze gminy znajduje się jedna szkoła gimnazjalna wchodząca w skład Zespołu Szkół w Obrazowie. Składa się ona z 8 oddziałów i w 2014 roku uczęszczało do niej 169 dzieci

Nie funkcjonuje tu żadna szkoła ponadgimnazjalna. Uczniowie w celu dalszej edukacji muszą dojeżdżać między innymi do pobliskiego Sandomierza.

Tabela 11. Liczba uczniów w Szkołach Podstawowych w Obrazowie oraz Gimnazjum w Obrazowie według grup wieku w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba uczniów w wieku 6 lat	56	59	58
Liczba mieszkańców w wieku 6 lat	53	68	78
Liczba uczniów w wieku 7-12 lat	346	314	350
Liczba mieszkańców w wieku 7-12 lat	379	355	353
Liczba uczniów w wieku 13-15 lat	184	185	169
Liczba mieszkańców w wieku 13-15 lat	224	223	211
Liczba uczniów w wieku 16-19 lat	256	261	245
Liczba mieszkańców w wieku 16-19 lat	380	366	354

Źródło: *Urząd Gminy w Obrazowie*

W roku 2014 współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych w gminie był wysoki. W 2014 r. wynosił 94,66 %. Dla szkół gimnazjalnych osiągnął poziom 80 %. Współczynnik skolaryzacji netto jest miarą obrazującą stosunek liczby uczniów na początku roku szkolnego na danym poziomie nauczania (w określonej grupie wiekowej) do liczby mieszkańców w grupie wiekowej, jaka odpowiada temu poziomowi nauczania; miernik ten odzwierciedla odsetek uczniów pobierających naukę w szkołach zlokalizowanych na obszarze poszczególnych jednostek terytorialnych; wartość współczynnika skolaryzacji netto powyżej 100% oznacza, iż w placówkach edukacyjnych położonych na terenie określonej gminy naukę pobiera więcej uczniów niż wynikałoby to z ewidencji ludności.

Działalność kulturalna w gminie Obrazów prowadzona jest w szkołach podstawowych i gimnazjalnych oraz świetlicach wiejskich na terenie gminy (Bilcza, Chwałki, Dębiany, Głazów, Jugoszków, Kleczanów, Komorna, Lenarczyce, Obrazów, Piekary, Rożki, Świątniki, Węgrce Panieńskie, Zdanów, Żurawica). Jest to wynikiem braku wyspecjalizowanej placówki kultury.

Dla młodzieży dostępne są boiska szkolne i piłkarskie na terenie miejscowości Głazów (boisko wielofunkcyjne), Obrazów (Orlik), Świącica (stadion), Wierzbiny, Komorna, Chwałki, Rożki, Zdanów i Węgrce Panieńskie. Funkcjonuje też Młodzieżowy Klub Sportowy z siedzibą w Kleczanowie oraz Szkolne Kluby Sportowe.

b) Dostępność usług wychowania przedszkolnego

Na terenie gminy Obrazów działają 4 punkty przedszkolne, które w pełni zaspakajają potrzeby mieszkańców.

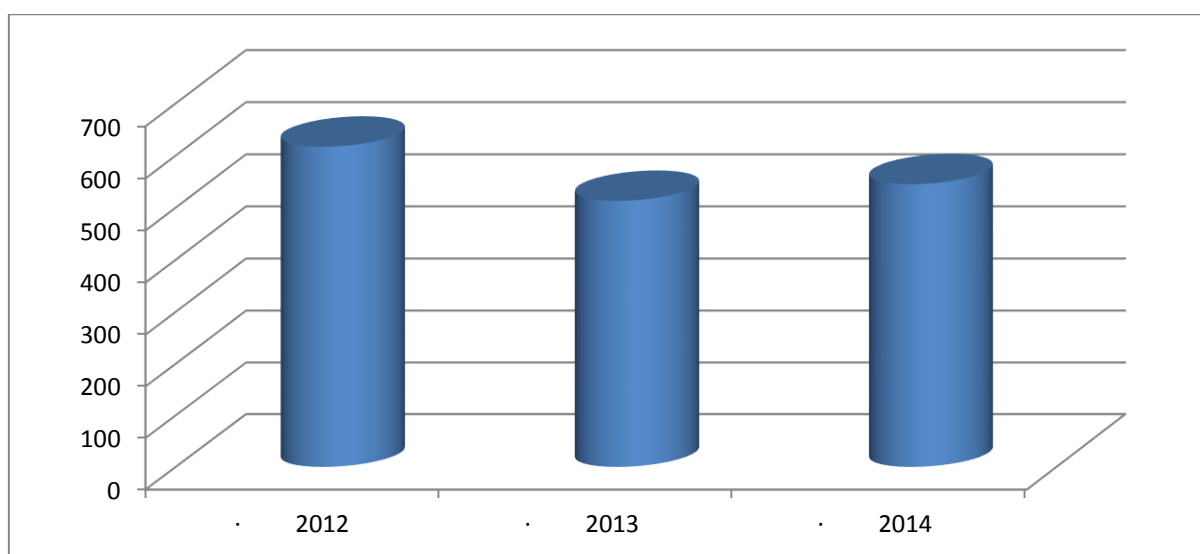
- Punkt Przedszkolny w Obrazowie – organ prowadzący: Stowarzyszenie „Nasz Region”;
- Punkt Przedszkolny w Bilczy – organ prowadzący: Stowarzyszenie „Przyjaciół Szkoły w Bilczy k. Sandomierza”;
- Punkt Przedszkolny w Głazowie – organ prowadzący: Stowarzyszenie „Nasz Region”;
- Punkt Przedszkolny w Kleczanowie – organ prowadzący: Stowarzyszenie „Rozwój i Integracja”.

c) Czytelnictwo

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Obrazowie oraz jej filie w Kleczanowie i Świątnikach. Na jedną placówkę przypada 2197 osób, a zgromadzony księgozbiór liczy 33,5 tysiące woluminów. Dzieci i młodzież mogą korzystać z biblioteki szkolnej. W 2014 roku 8,22 % ogółu ludności korzystało z usług bibliotek. Od 2012 r. spada liczba czytelników bibliotek.

- 2012 - 617
- 2013 – 513
- 2014 – 545
- I połowa 2015 – 435

Wykres 5. Liczba czytelników w latach 2012 – 2014

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

d) Organizacje pozarządowe

Na terenie gminy Obrazów aktywnie działają 32 organizacje pozarządowe. Świadczy to o dużym zaangażowaniu lokalnej społeczności w działania na rzecz gminy i mieszkańców. Duża grupa stowarzyszeń działa na rzecz rozwoju gminy i sołectw, kultury i dziedzictwa lokalnego. Liczne stowarzyszenia zajmują się też szeroko pojętym sportem i rekreacją, zdrowiem oraz niosą pomoc innym.

Lista organizacji pozarządowych znajduje się w załączniku numer 1 do Strategii Rozwoju Gminy Obrazów.

7. Finanse samorządu terytorialnego

a) Struktura dochodów budżetowych w gminie Obrazów w latach 2011 – 2015

Tabela 12. Struktura dochodów budżetowych w gminie Obrazów w latach 2011-2015

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1	Dochody własne	5279511,52	6371154,01	6425307,12	7600584,35	7279985,68
2	Subwencje	7676033,00	7972300,00	8032238,00	7287187,00	7424997,00
3	Dotacje celowe	5454348,64	6682149,16	6252917,11	5277775,10	5800424,15
Razem		18409893,16	21025603,17	20710462,23	20165546,45	20505406,83
Procentowy udział w dochodach						
1	Dochody własne	28,68	30,30	31,02	37,69	35,50
2	Subwencje	41,69	37,92	38,79	36,14	36,21
3	Dotacje celowe	29,63	31,78	30,19	26,17	28,29
Razem		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

Dochody budżetowe gminy Obrazów w latach 2011-2014 sukcesywnie wzrastają. W roku bieżącym planowane dochody są wyższe niż w poprzednim roku i wynoszą 5.800.424,15 zł czego 35,50% stanowią dochody własne, 36,21 % pochodzi z subwencji, zaś dotacje celowe stanowią 28,29 % dochodów budżetowych gminy.

b) Struktura podstawowych dochodów własnych w gminie Obrazów w latach 2011-2015

Tabela 13. Struktura podstawowych dochodów własnych w gminie Obrazów w latach 2011-2015

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1	Podatek od nieruchomości	644587,84	676328,42	1027572,27	1624587,49	1643000,00
2	Podatek rolny	870147,84	1251033,82	1291079,54	1249597,73	1234992,00
3	Dochody z dzierżawy	80028,81	90360,36	83648,36	92383,42	97144,00
4	Udział we wpływach z podatku doch. od osób fizycznych	1647954,00	1827905,00	2206983,00	2502783,00	2430040,00
5	Inne	2036793,02	2525527,21	1816023,95	2131232,71	1874809,68
Razem		5279511,57	6371154,81	6425307,12	7600584,35	7279985,68
Procentowy udział dochodów						
1	Podatek od nieruchomości	12,21	10,61	15,99	21,37	22,57
2	Podatek rolny	16,48	19,64	20,09	16,44	16,96
3	Dochody z dzierżawy	1,52	1,42	1,30	1,22	1,34
4	Udział we wpływach z podatku doch. od osób fizycznych	31,21	28,69	34,35	32,93	33,38
5	Inne	38,58	39,64	28,27	28,04	25,75
Razem		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

Dochody własne w roku 2015 są wyższe niż w roku 2014. Największy procent dochodów własnych gminy stanowią: udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych -33,38%, z tytułu dochodów innych – 25,78% oraz podatku od nieruchomości. Najmniejszy odnotowuje się z tytułu dzierżawy - 1,34%.

c) Wydatki gminy

Tabela 14. Analiza wydatków budżetowych w gminie Obrazów w latach 2011-2015

L p.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1	Oświata	5438937,21	5921654,93	5989159,60	6061743,67	6751397,69
2	Administracja	1593859,39	1896756,73	2077821,56	2352244,32	2457850,77
3	Pomoc społeczna	3060200,27	3409760,00	3459841,72	3785923,34	3663058,00
4	Drogi	2153812,05	2675542,46	1950345,00	2581829,71	2557332,75
5	Edukacja opiekuńczo-wychowawcza	188731,00	139419,00	172615,00	197883,00	135173,31
6	Rolnictwo	440586,15	442816,55	651614,05	913978,50	1126679,95
7	Kultura	1743932,07	2660520,53	1083455,44	1309031,22	1572922,68
8	Gospodarka komunalna	1571843,99	1275888,39	3151597,93	1690187,96	1603222,46
9	Pozostałe	2409121,66	2474856,03	2270589,29	2276050,58	2676289,52
Razem		18601023,79	20897214,62	20807039,59	21168872,30	22543927,13
Procentowy udział wydatków						
1	Oświata	29,24	28,34	28,78	28,64	29,95
2	Administracja	8,57	9,08	9,99	11,14	10,90
3	Pomoc społeczna	16,46	16,32	16,62	17,88	16,25
4	Drogi	11,58	12,8	9,37	12,20	11,34
5	Edukacja opiek.-wychow.	1,01	0,67	0,83	0,94	0,60
6	Rolnictwo	2,37	2,12	3,13	4,32	5,00
7	Kultura	9,37	12,73	5,21	6,18	6,98
8	Gospodarka komunalna	8,45	6,10	15,15	7,98	7,11

9	Pozostałe	12,95	11,84	10,92	10,75	11,87
Razem		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

W 2015 roku obserwuje się zwiększone wydatki, przy jednoczesnym zwiększeniu dochodów. Najwięcej wydatków poniesionych zostanie na oświatę 29,95%; pomoc społeczną 16,25 %, drogi i wydatki pozostałe. Najniższe wydatki w 2015r. odnotowano dla obszaru edukacja opiekuńczo-wychowawcza- 0,6% , rolnictwo – 5,00%, choć tu widoczny jest wzrost w stosunku do lat poprzednich. Największy od 2 lat spadek wydatków dotyczy gospodarki komunalnej. Nieznacznie spadły też wydatki na drogi.

d) Zrównoważenie budżetu

Tabela 15. Dochody i wydatki w gminie Obrazów w latach 2011-2015

Lp	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1	Dochody	18409893,16	21025603,17	20710462,23	20165546,45	20348111,26
2	Wydatki	18601023,79	20897214,62	20807039,59	21168872,30	22543927,13
3	Deficyt lub	191430,63		96577,36	1003325,85	2195815,87
4	Nadwyżka		128388,55			

Źródło: Urząd Gminy w Obrazowie

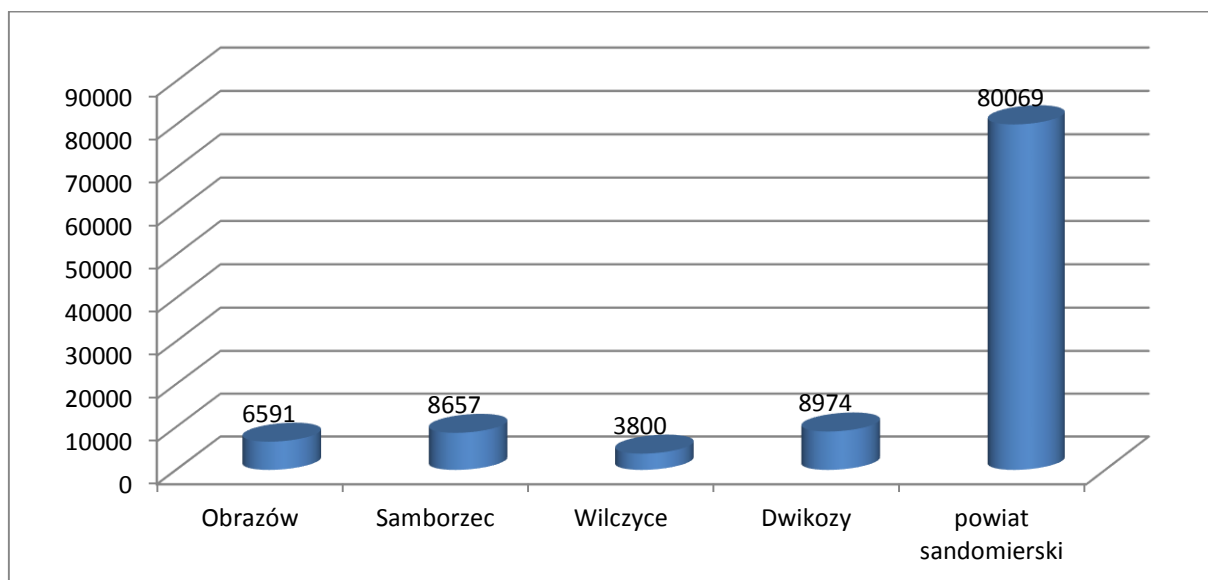
Gmina Obrazów od 3 lat odnotowuje deficyt budżetowy. Z roku na rok jest on coraz wyższy. Rok 2015 zamknie się deficytem budżetowym w wysokości 2.195.815,87, który jest wyższy o 1.192.490,00 zł niż w roku 2014.

8. Gmina Obrazów na tle powiatu sandomierskiego i jego wybranych gmin

Gmina Obrazów została porównana na tle innych gmin powiatu sandomierskiego tj. Samborca, Wilczyce i Dwikozy w obszarach takich jak: powierzchnia, ludność, dochody oraz wydatki gminy, sieci wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe, mieszkalnictwo. Porównanie zostało przygotowane na podstawie danych Vademecum Samorządowca z 2013r.

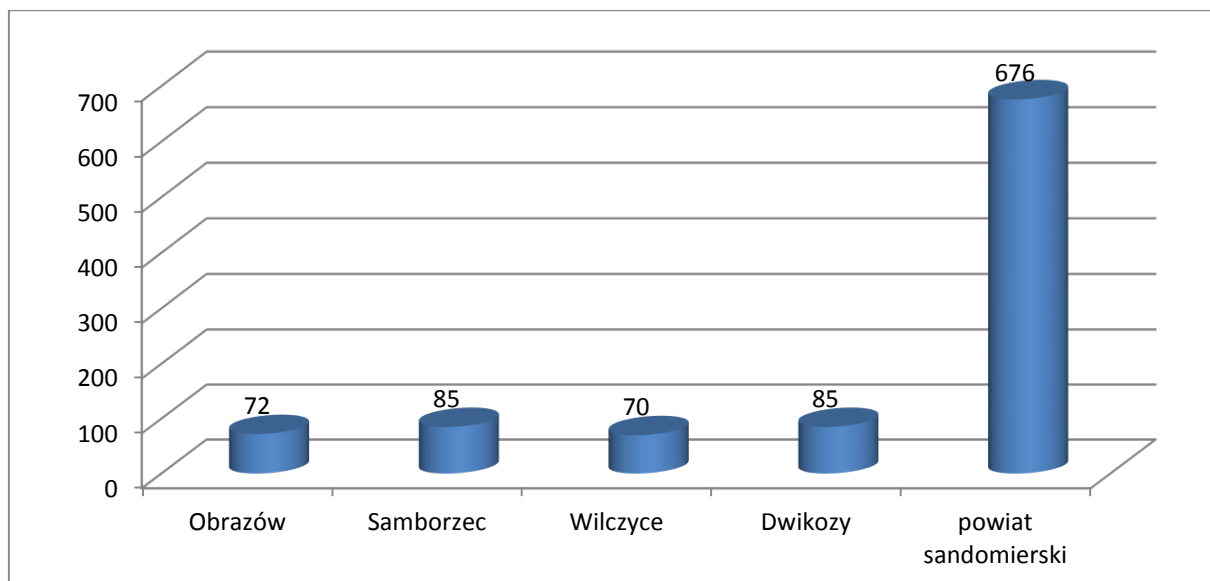
Spośród prezentowanych gmin Obrazów ma jedną z mniejszych powierzchni. Ma również małą liczbę mieszkańców, przy dość wysokiej gęstości zaludnienia, która wynosi 92 osoby na 1 km² a w porównywalnej powierzchniowo gminie Wilczyce wynosi ona 55 osób na 1 km². Przewyższa tym samym gęstość zaludnienia obszarów wiejskich województwa świętokrzyskiego, gdzie w 2013 roku przeciętnie na 1 km² powierzchni przypadało ok. 63 osoby.

Wykres 6. Liczba ludności w powiecie sandomierskim i w wybranych gminach w 2013 roku

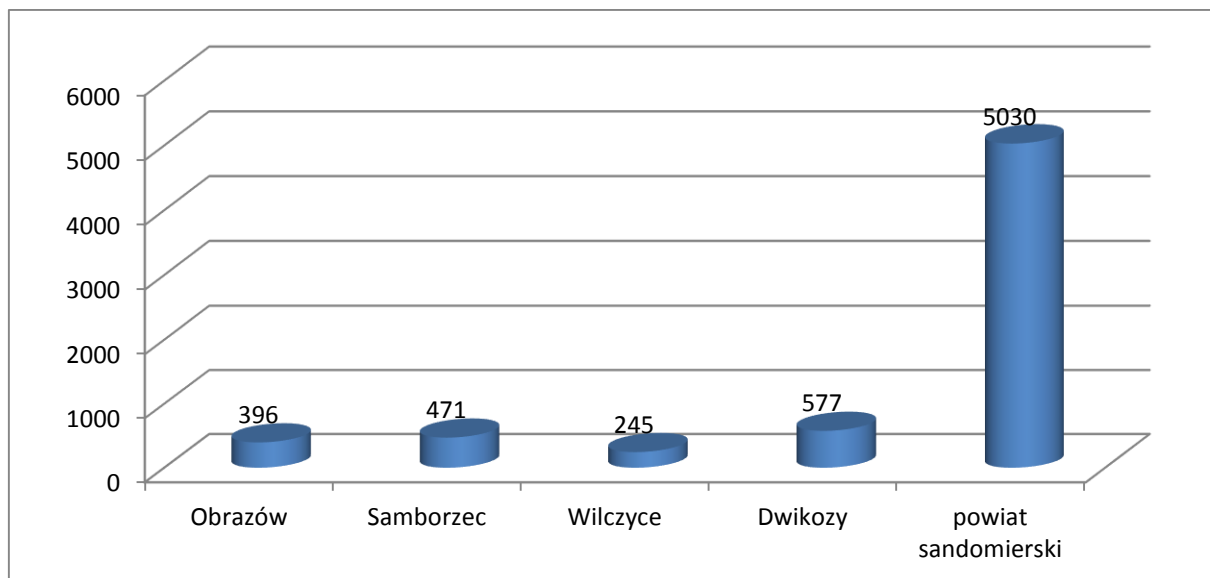
Źródło: Vademecum Samorządowca 2013r.

Wykres 7. Powierzchnia powiatu sandomierskiego i wybranych gmin w 2013 roku w km²

Źródło: Vademecum Samorządowca 2013r.

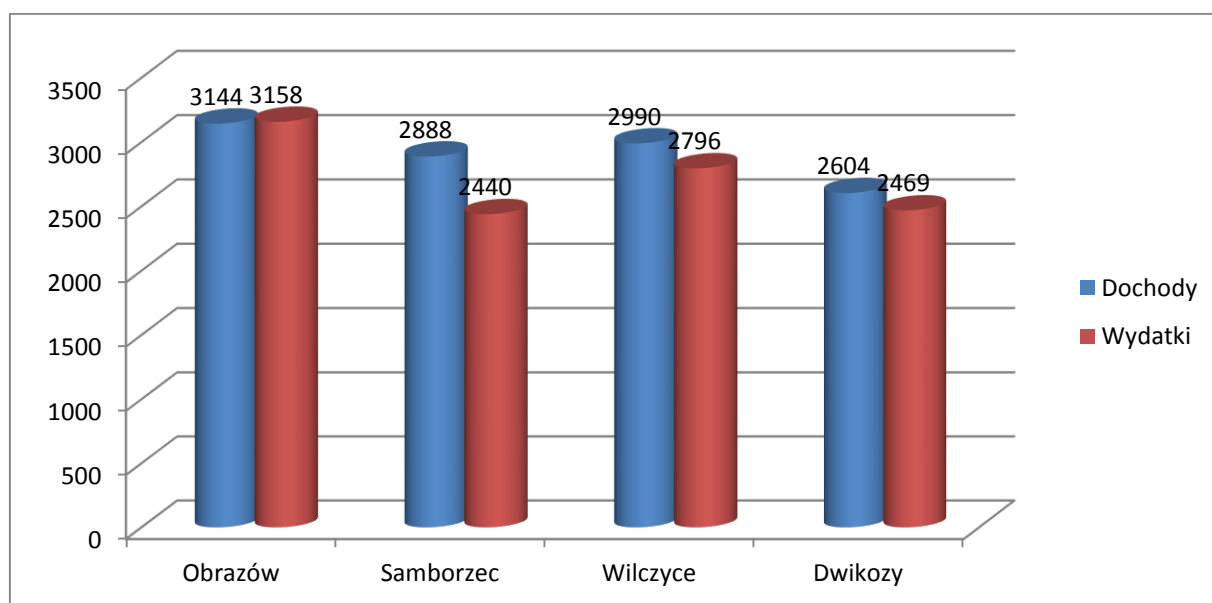
Wykres 8. Liczba os. bezrobotnych w powiecie sandomierskim i w wybranych gminach w 2013 roku

Źródło: Vademecum Samorządowca 2013r.

W powiecie sandomierskim stopa bezrobocia uległa obniżeniu. W 2013r. wyniosła 13,4%, gdzie dla województwa świętokrzyskiego było to 16,5%, w 2014r. w powiecie odnotowano stopę bezrobocia na poziomie 11,3% (dla województwa 14,2%). Gmina Obrazów w tym okresie miała zarejestrowaną jedną z niższych liczb bezrobotnych. Stopa bezrobocia w gminie Obrazów na koniec grudnia 2013 r. wynosiła 9,8% i była niższa niż średnia stopa bezrobocia województwa świętokrzyskiego. W 2015 roku stopa bezrobocia dla całego powiatu zmalała do poziomu 8,7% (w województwie 12,6%).

Wykres 9. Dochody i wydatki na 1 mieszkańca w zł w wybranych gminach powiatu sandomierskiego

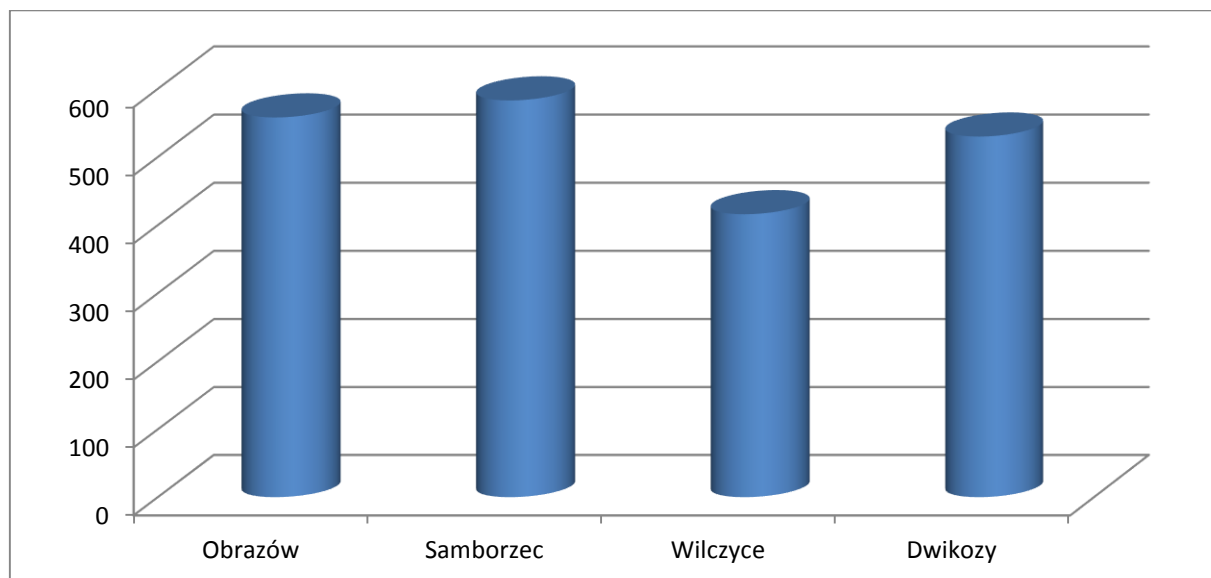
Źródło: *Vademecum Samorządowca 2013r.*

Bilans dochodów na jednego mieszkańca klasyfikuje gminę na 2 pozycji wśród wszystkich gmin powiatu sandomierskiego. Pod względem wydatków na 1 mieszkańca znajduje się ona na 3 pozycji wśród gmin powiatu. Deficyt budżetowy w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosił 15,00 zł w 2014r. W 2015r. deficyt budżetowy w gminie Obrazów będzie znacznie wyższy. W porównaniu do gmin Samborzec, Wilczyce i Dwikozy gmina Obrazów ma najmniejszą różnicę pomiędzy dochodami, a wydatkami na jednego mieszkańca.

Według danych GUS z 2013 roku gmina Obrazów klasyfikuje się na 8 miejscu w powiecie pod względem odsetka ludności korzystającej z instalacji wodociągowej, na 6 pod względem odsetka korzystających z instalacji kanalizacyjnej i na 3 miejscu pod względem odsetka osób korzystających z instalacji gazowej. Gmina Dwikozy zajmuje analogicznie 5, 7 i 4 miejsce, a Samborzec 4, 5 i 2. W gminie Wilczyce brak jest instalacji kanalizacyjnej.

Sytuacja gminy dotycząca zasobów mieszkaniowych i przeciętnej powierzchni mieszkań przypadającej na 1 mieszkańca jest bardzo korzystna. Na sytuację mieszkaniową oddziałuje wiele czynników, wśród których do najważniejszych zalicza się zasoby mieszkaniowe, powierzchnię użytkową, tempo rozwoju budownictwa mieszkaniowego itp. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Obrazów w 2013r. wynosiły 1947 mieszkań, w których znajdowały się 8283 izby o łącznej powierzchni użytkowej ok. 185,9 tys. m². Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców wyniosła 296,6, w gminie Dwikozy 319,9. W 2014r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 96,3 m² a na 1 osobę przypadało 26,8 m². Porównując sytuację mieszkaniową gminy Obrazów do sytuacji mieszkaniowej w gminach wiejskich województwa świętokrzyskiego zauważa się, iż w gminie Obrazów zarówno średnia powierzchnia mieszkań jak i powierzchnia mieszkania przypadająca na jednego mieszkańca jest większa od średniej w województwie świętokrzyskim.

Wykres 10. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2013 roku

Źródło danych- *Vademecum Samorządowca 2013r.*

Gmina Obrazów charakteryzuje się niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości jednak na tle wybranych gmin powiatu wypada dobrze. Najwyższy wskaźnik podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do REGON na 10 tys. mieszkańców ma gmina Samborzec, najniższy gmina Wilczyce. Wśród wszystkich gmin powiatu sandomierskiego, Obrazów zajmuje 4 pozycję po Sandomierzu, Zawichoście i Samborcu.

CZEŚĆ III STRATEGICZNA

MISJA, WIZJA I GŁÓWNE PRIORYTETY ROZWOJU GMINY OBRAZÓW

1. Wizja i misja gminy

Wizja została wypracowana na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonych warsztatów strategicznych. Jest wyrazem dążeń zarówno władz lokalnych, jak i uczestniczących w procesie budowy strategii członków społeczności gminnej. Wizja pokazuje miejsce w jakim gmina Obrazów zamierza znaleźć się w wyznaczonej perspektywie czasowej objętej strategią.

Wizja przybrała następującą treść:

WIZJA

Gmina Obrazów - lider znany w kraju i za jego granicami z nowoczesnej, na wysokim poziomie produkcji sadowniczej, z rozwiniętym przetwórstwem rolno-spożywczym opartym o lokalne surowce i nowe technologie przyjazne dla środowiska. Nowoczesna infrastruktura techniczna i społeczna oraz życzliwość i wysokie kompetencje pracowników instytucji samorządowych powodują, że dynamicznie rozwija się lokalna przedsiębiorczość, a bogata oferta edukacyjna w pełni zaspokaja potrzeby wszystkich mieszkańców, w szczególności młodzieży i osób starszych. Dzięki temu mieszkańcy mają pracę, żyje im się wygodnie, dostatnio i bezpiecznie, chętnie współpracują ze sobą i są dumni z tego miejsca, które odwiedzają liczni turyści.

Wizja gminy opracowywana była równolegle z określeniem najważniejszych zagadnień rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. Pozwoliło to zarówno na ujęcie w wizji treści, których rozwinięcia znajdują się w celach strategicznych, operacyjnych i zadaniach, które mają bezpośredni wpływ na realizację wizji gminy Obrazów.

Wizja powinna stymulować i inspirować całą społeczność gminy do współpracy i działań na rzecz osiągnięcia wyznaczonych celów.

To po co gmina jest, na jakich dziedzinach planuje się koncentrować i przy użyciu jakich działań zamierza dążyć do osiągnięcia wizji określa się jako misję, można więc powiedzieć, że misja jest określeniem roli gminy w odniesieniu do wizji.

Wypracowana przez zespół planistyczny misja przybrała następującą formę:

MISJA

Misją gminy Obrazów jest poprawa jakości życia mieszkańców przy wzroście jej atrakcyjności, z racjonalnym wykorzystaniem potencjału, zasobów lokalnych, nowoczesnych technologii, innowacyjnych rozwiązań i aktywności mieszkańców.

2. Ocena społeczna stanu wyjściowego – badania ankietowe, analiza SWOT gminy

Do zinterpretowania wpływu określonych czynników zewnętrznych i wewnętrznych na obszar gminy Obrazów posłużono się analizą SWOT. Dokonano między innymi:

- diagnozy obszaru w celu określenia jego mocnych i słabych stron,
- diagnozy otoczenia w celu określenia perspektyw rozwoju w kontekście szans i zagrożeń dla tego obszaru.

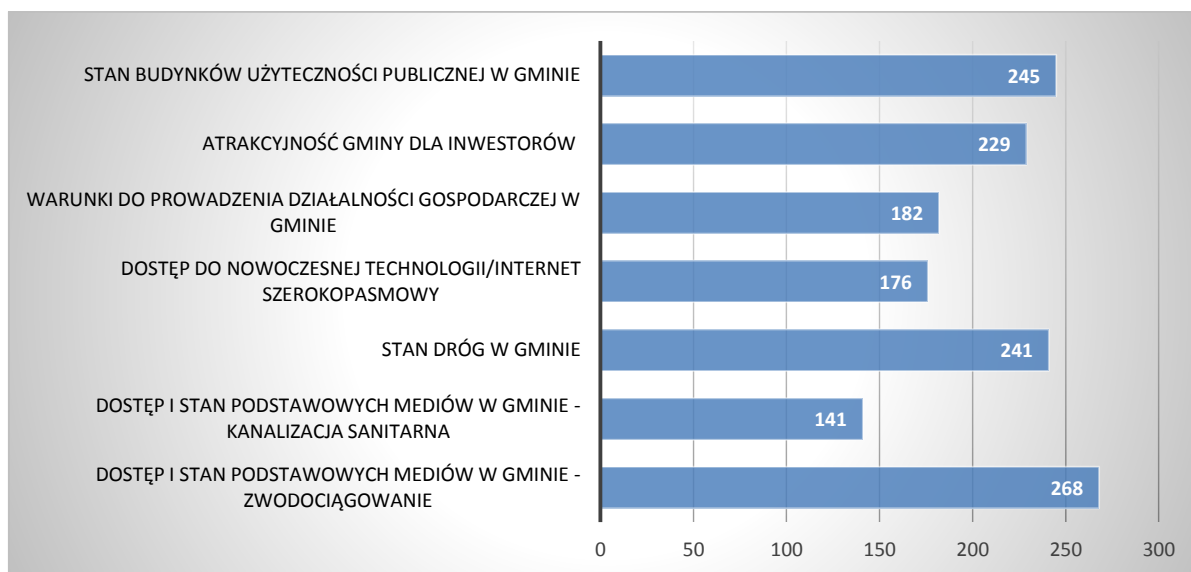
W warsztatach strategicznych nad analizą SWOT udział wzięli przedstawiciele sołectw, przedstawiciele samorządu lokalnego i organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorcy działający na terenie gminy. Prace nad opracowaniem strategii prowadzone były zatem metodą uspołecznioną. Dyskusja pomiędzy członkami Zespołu Strategicznego pozwoliła zidentyfikować istotne cechy obszaru gminy Obrazów.

Dokonując analizy SWOT brano po uwagę także poniższe wnioski, które wynikają z diagnozy obszaru gminy oraz przeprowadzonych ankiet wśród mieszkańców. Pytania zamknięte zawarte w ankietach dotyczyły trzech najbardziej istotnych obszarów przestrzeni publicznej mających wpływ na rozwój gminy. Badane obszary to gospodarka, środowisko i sprawy społeczne, które oceniane były w skali:

- 1 - źle,
- 2 - dostatecznie,
- 3 - dobrze,
- 4 - bardzo dobrze.

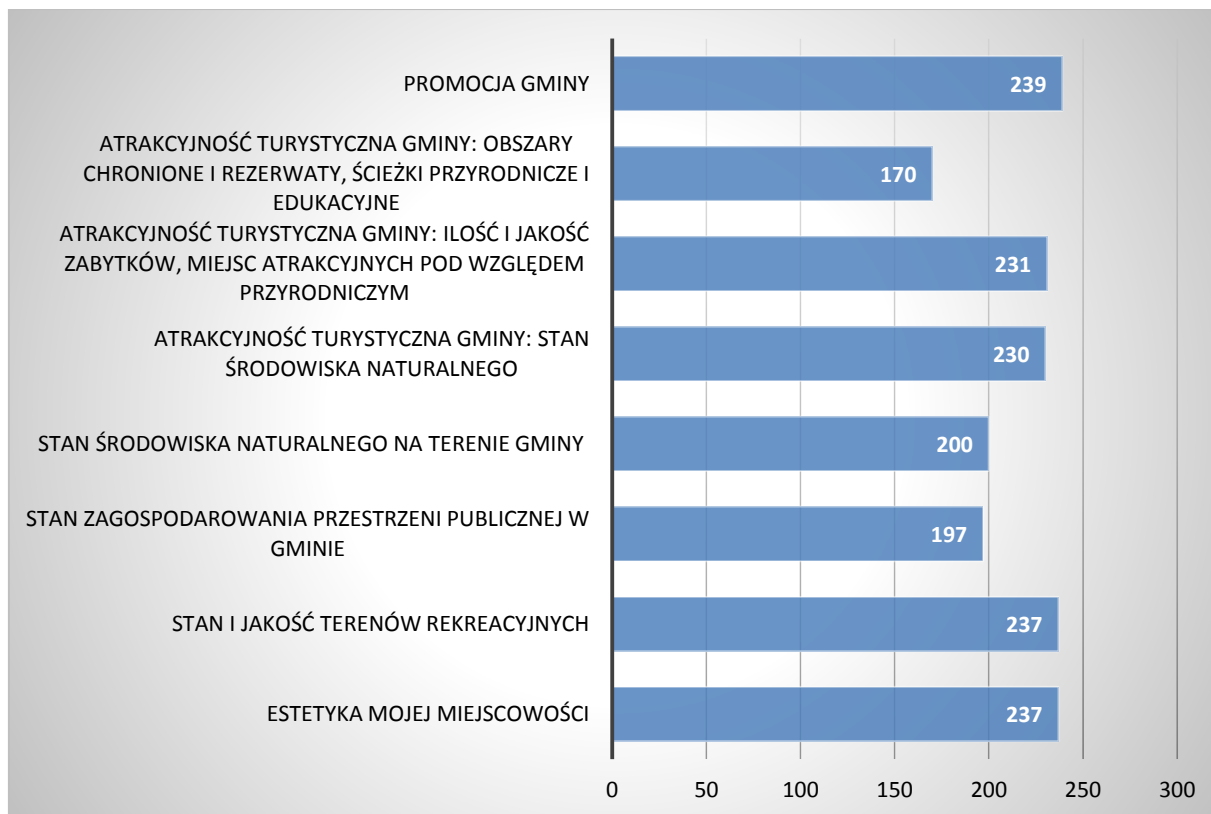
Poniżej przedstawiamy zbiorcze zestawienie ankiet, dotyczące oceny poszczególnych obszarów.

Wykres 11. Łączna liczba punktów przyznanych w ankietach poszczególnym aspektom życia gminy w obszarze GOSPODARKA

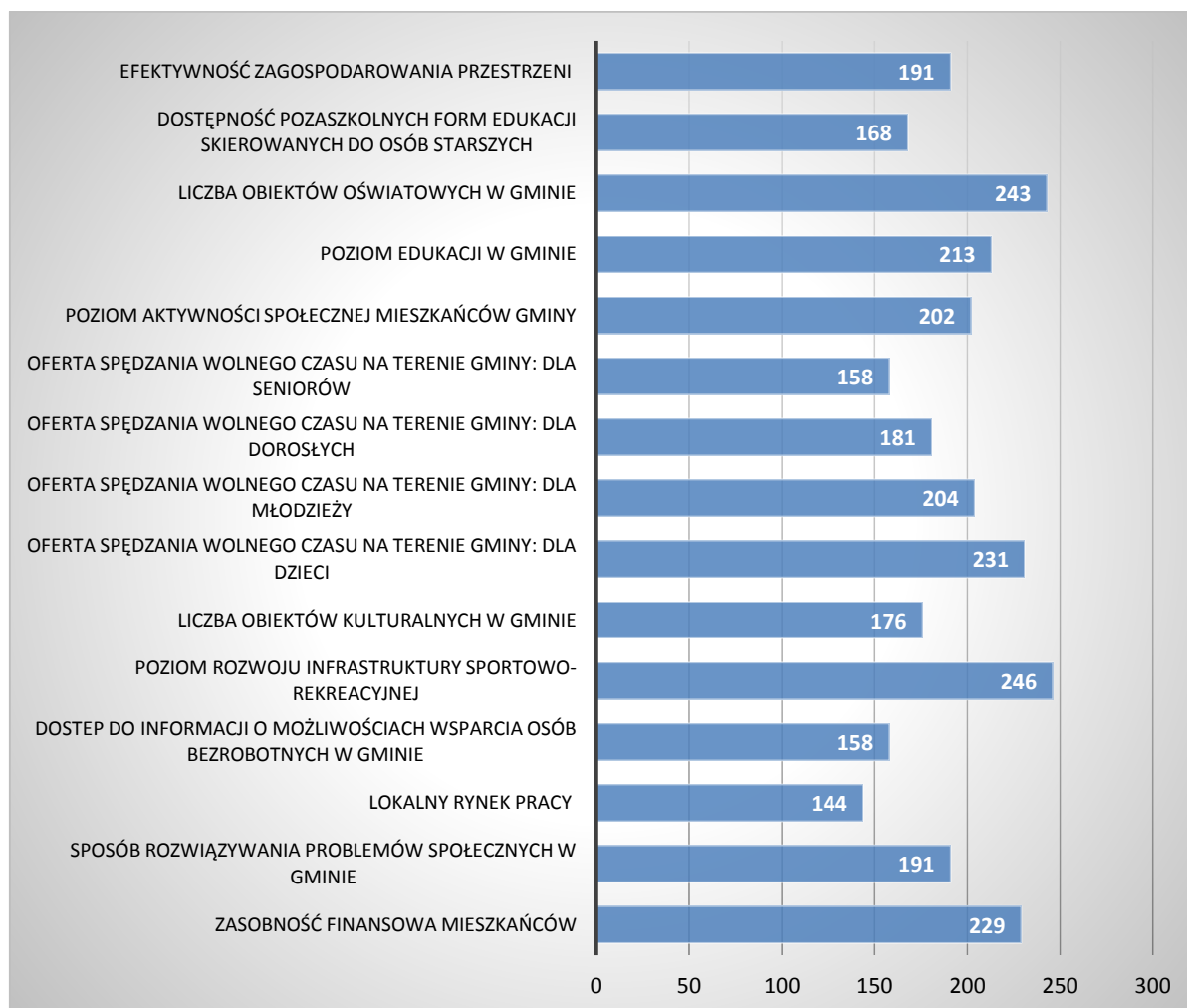
Źródło: opracowanie własne

Wykres 12. Łączna liczba punktów przyznanych w ankietach poszczególnym aspektom życia gminy w obszarze ŚRODOWISKO

Źródło: opracowanie własne

Wykres 13. Łączna liczba punktów przyznanych w ankietach poszczególnym aspektom życia gminy w obszarze SPRAWY SPOŁECZNE

Źródło: opracowanie własne

Wnioski z ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy

Na podstawie powyższych badań wyłoniły się obszary problematyczne, które cechują teren gminy Obrazów. Po dokonaniu analizy wyników, dodaniu podobnych wskazań i odpowiedzi, powstała lista deficytów i braków.

Po przeprowadzeniu analizy ankiet, do dalszego wykorzystania w pracach nad strategią uwzględniono przede wszystkim te elementy i zjawiska gospodarki, środowiska, spraw społecznych, które uzyskały przewagę negatywnych ocen od respondentów i wymagają poprawy lub działań łagodzących negatywne skutki.

Gospodarka

- Dostęp do nowoczesnych technologii/internet szerokopasmowy – słaby/zły,
- Dostęp i stan podstawowych mediów w gminie (kanalizacja)- zły,
- Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej – wymagają poprawy.

Środowisko

- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej – wymaga poprawy,
- Atrakcyjność turystyczna gminy (obszary chronione i rezerwaty, ścieżki przyrodnicze i dydaktyczne) - wymaga poprawy,
- Stan środowiska naturalnego – powinno być lepiej.

Sprawy społeczne

- Dostęp do informacji o możliwości wsparcia osób bezrobotnych - niewystarczający,
- Poziom aktywności społecznej mieszkańców – za niski,
- Dostępność pozaszkolnych form edukacji skierowanych do osób starszych – słaba,
- Sposób rozwiązywania problemów społecznych w gminie – nie spełnia oczekiwań,
- Oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży – nie wystarczająca/ za uboga,
- Lokalny rynek pracy – brak miejsc pracy,
- Liczba obiektów kulturalnych w gminie – za mała,
- Oferta spędzania wolnego czasu (dorośli, seniorzy) – niewystarczająca.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym respondenci odpowiadali również na dwa pytania otwarte. Odpowiedzi na zadane pytania dostarczyły informacji o najważniejszych przeszkodach w rozwoju gminy oraz o pierwszoplanowych inwestycjach i działaniach, które powinny być podjęte.

Odpowiedzi na poniższe pytania zostały uszeregowane od najczęściej do najrzadziej udzielanych.

1. Co stanowi najtrudniejszą przeszkodę do pokonania w rozwoju gminy w której Pani/Pan mieszka?

- **Infrastruktura drogowa** (drogi, chodniki, rowy, oświetlenie),
- **Brak dobrej współpracy i przepływu informacji** (samorząd – mieszkańcy, powiat),

- **Kanalizacja,**
- Brak terenów inwestycyjnych,
- Finanse,
- Brak miejsc pracy,
- Za słaba promocja gminy,
- Brak przetwórci owoców,
- Inne (rozdrobnienie gospodarstw, ukształtowanie terenu).

2. Co w Pani/Pana gminie trzeba zrobić w pierwszej kolejności?

- **Kanalizacja,**
- **Infrastruktura drogowa i towarzysząca** (budowa, remont, utrzymanie),
- Budynki użyteczności publicznej – budowa, modernizacja,
- Internet szerokopasmowy,
- Modernizacja sieci wodociągowej,
- Produkcja i wypromowanie produktu lokalnego,
- Remont przystanków,
- Integracja społeczeństwa,
- Podział środków według potrzeb,
- Rozwój grup producenckich.

Analiza SWOT gminy

Podczas prac nad strategią w gminie Obrazów grupa robocza określała czynniki wewnętrzne i zewnętrzne oddziałujące na sytuację gminy w podziale na pozytywne i negatywne. W trakcie dyskusji nad wskazanymi grupami czynników uzupełniano zapisy o propozycje zgłaszane przez członków grupy roboczej. Ostatecznie silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia przybrały postać:

MOCNE STRONY

- dobre gleby i mikroklimat,
- położenie geograficzne,
- pracowitość mieszkańców,
- rozwinięta infrastruktura,
- aktywność społeczna, duża liczba stowarzyszeń, lokalne inicjatywy,
- wysoka kultura prowadzonej produkcji ogrodniczej, oparta o tradycje,
- rozwinięte sadownictwo, surowiec dla przetwórstwa i handlu,
- współpraca sadowników – grupy producenckie,
- zabytki, piękne tereny krajobrazowe,
- dobre zarządzanie samorządu,
- współpraca samorządu z mieszkańcami, potencjał mieszkańców,
- tradycja obchodzenia Europejskiego Święta Jabłkobrania,
- Coroczne obchody Gminnego Dnia Dziecka,
- promocja i umiejętne wykorzystanie walorów (historyczno- przyrodniczych) lokalnych zasobów/produktów – jabłka i inne,
- dobry poziom oświaty, aktywność środowisk szkolnych,
- rozwój kół zainteresowań w szkołach, zaangażowanie młodzieży w spr. społeczne
- obiekty użyteczności publicznej (dobrze wyposażone) do wykorzystania.

SŁABE STRONY

- zbyt mała liczba przetwórní,
- zła nawierzchnia drogi nr 77 i innych dróg (oświetlenia, pobocza, drogi polne),
- brak kanalizacji i słaba sieć wodociągów,
- bezrobocie, brak zakładów pracy, brak przemysłu,
- ograniczony dostęp do internetu,
- słaba współpraca mieszkańców, konkurowanie wśród stowarzyszeń,
- brak ścieżek rowerowych, chodników, rekreacyjnych zbiorników wodnych,
- brak własnych zasobów wody,
- brak inwestycji powiatowych,
- niewystarczająca współpraca z powiatem, posłami,
- brak odpowiedniego budynku UG,
- brak Domu Kultury, hali sportowej i świetlic we wsi Wierzbiny, Sucharów i Malice,
- niski przyrost naturalny,
- niedoinwestowane drogi powiatowe,
- słaba komunikacja w soboty i niedziele,
- brak estetyki (śmieci na poboczach dróg powiatowych i gminnych, rowach),
- brak miejsca dla ludzi starszych (Dom seniorów),
- brak usług okołorolniczych, słabo rozwinięta agroturystyka.

SZANSE/ MOŻLIWOSCI

- ograniczenie bezrobocia, pozyskanie inwestorów, powstanie miejsc pracy, usług,
- zmiana ustaw rządowych, jednakowe traktowanie obszarów wiejskich i miejskich,
- edukacja społeczeństwa,
- poprawa infrastruktury technicznej i społecznej,
- możliwość pozyskania dotacji z UE,
- rozwój przetwórstwa owocowo-warzywnego, rozwój agroturystyki i turystyki,
- rozwój stowarzyszeń – Centrum pozyskiwania środków,
- zwiększenie współpracy z powiatem (remonty dróg), rozwój sieci komunikacyjnej,
- wytwarzanie produktów z owoców i warzyw np. Cydr Obrazowski i szeroka promocja (o zasięgu ogólnopolskim).

ZAGROŻENIA

- niska opłacalności produkcji, spadek dochodów, wzrost podatków, brak zbytu (embargo),
- klęski żywiołowe (gradobicia, powódzie, ocieplenie klimatu itp.), bobyry,
- pogorszenie stosunków międzyludzkich, zubożenie społeczeństwa, biurokracja,
- brak kapitału, zbyt duży kapitał zagraniczny, wkład własny do pozyskanych środków unijnych,
- zatrucie środowiska, środki chemiczne stosowane w sadownictwie i rolnictwie
- globalna polityka,
- wyczerpanie środków unijnych, ich nieracjonalne wykorzystanie,
- zmiany przepisów prawnych w stosunku do gminy i sołectw,
- budowa drogi ekspresowej,
- brak melioracji i zbiorników retencyjnych, zły stan rowów melioracyjnych,
- zmiana systemu ubezpieczeniowego z KRUS na ZUS,
- dodatkowe obciążenia dla mieszkańców (podatek katastralny),
- duża ilość zadań zleconych gminie, a zmniejszenie środków z budżetu państwa,
- wzrost bezrobocia, przestępstwa,
- brak stabilności ekonomicznej mieszkańców.

W trakcie przeprowadzania analizy SWOT grupa robocza zidentyfikowała najistotniejsze silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, które mogą mieć kluczowe znaczenie w osiągnięciu celów strategii. Na podstawie przeprowadzonej analizy i wniosków z diagnozy, pogłębionej wspólną dyskusją uczestników warsztatów, jednomyślnie zgodzono się, że przyszłość rozwoju gminy Obrazów tkwi w posiadanych zasobach: dobre gleby i mikroklimat, rozwinięte rolnictwo, ładne krajobrazy, czyste środowisko, pomniki przyrody, zabytki, które dotychczas nie są w pełni wykorzystane. Na szczególną uwagę zasługuje dobrze rozwinięte sadownictwo oraz fakt współpracy pomiędzy producentami rolnymi.

3. Uwarunkowania rozwoju gminy Obrazów

Istniejące i potencjalne uwarunkowania rozwoju gminy Obrazów sklasyfikowano według poniższego podziału:

- występujące, uświadomione obszary problemowe,
- występujące lokalne zasoby, które stanowić mogą o szansach rozwoju gminy,
- wyzwania przyszłości, a więc te zewnętrzne czynniki, które mogą mieć istotne znaczenie dla gminy w przyszłości.

Wyznaczenie tych obszarów, określenie przestrzeni, w jakiej znajduje się gmina pozwalają określić priorytety rozwoju gminy. Obszary te w zależności od czasu i okoliczności zewnętrznych będą ulegać zmianie dlatego też należy prowadzić monitoring i ewaluację strategii.

a) Obszary problemowe

„Tradycyjne” podejście do rozwoju gminy polegające na koncentracji działań w obszarze infrastruktury technicznej oraz inwestycjach mających charakter wyłącznie podnoszących poziom życia mieszkańców

Aktywna polityka gospodarcza gminy musi zakładać inwestycje w kapitał zarówno ludzki jak i organizacyjny, bądź techniczny. Koncentracja wydatków budżetu na sprawach wyłącznie konsumpcyjnych powoduje, że nie inwestuje się w przyszłość oraz nie tworzy się warunków dla uzyskania przewagi konkurencyjnej w zakresie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości lub lepiej wykształconych zasobów ludzkich.

Brak lokalnych partnerów dla instytucji samorządowych, którzy współdziałaliby w zakresie rozwoju gospodarczego

Sytuacja jaka ma miejsce w gminie Obrazów nie odbiega od standardów polskich gmin, zwłaszcza wiejskich. W gminie występuje wiele organizacji społecznych. Są to tradycyjne organizacje typu Ochotnicze Straże Pożarne, Koła Gospodyń Wiejskich i inne organizacje. Jednak żadna z organizacji nie jest ukierunkowana na zagadnienia z zakresu rozwoju gospodarczego. Powoduje to, że:

- samorząd nie ma lokalnego partnera, który współdziałaliby w zakresie rozwoju gospodarczego,
- przedsiębiorcy nie mają organizacji, która mogłaby reprezentować stanowisko przedsiębiorców lub realizować dla nich określone działania,
- zewnętrzne instytucje nie mają lokalnego partnera, z którym mogłyby realizować swoje programy i projekty.

Poszukiwanie zewnętrznego kapitału na rozwój gminy

Poszukując inwestorów zewnętrznych warto też pomyśleć o przedsiębiorcach, którzy już na terenie gminy działają. W każdej gminie można znaleźć ludzi aktywnych, posiadających pomysły i kapitał, który mogą zainwestować. Należy pamiętać, że częścią oferty inwestycyjnej samorządu powinna być też rodzima przedsiębiorczość, o której nie można zapominać. Ważne jest, aby samorząd szukał możliwości promowania własnych przedsiębiorców, którzy mogą być ważnymi inwestorami na terenie gminy.

b) Wykorzystanie lokalnych zasobów

Podstawą trwałego rozwoju jest oparcie go o własne zasoby.

Położenie geograficzne i warunki przyrodnicze gminy

Gmina Obrazów posiada dobre gleby, sprzyjający mikroklimat. Ma tu miejsce koncentracja produkcji rolniczej i rozwijającego się dynamicznie sadownictwa i warzywnictwa, co powoduje, że gmina Obrazów może być atrakcyjnym miejscem dla inwestorów zewnętrznych w zakresie działalności gospodarczej związanej z przetwórstwem rolno-spożywczym.

Czyste środowisko i dobre gleby stanowią również dogodne warunki do rozwoju produkcji ekologicznej i opartego na niej przetwórstwa lokalnego. Ponadto na uwagę zasługuje rozwijająca się na terenie gminy współpraca pomiędzy producentami rolnymi. Gmina powinna kontynuować działania sprzyjające podejmowaniu przedsięwzięć z tego zakresu. Może to stanowić znaczący impuls dla rozwoju lokalnego, a gminę stawiać jako regionalnego lidera grup producenckich.

Unikalne w regionie atuty

Gmina Obrazów to również miejsce:

- interesujące i atrakcyjne turystycznie,
- pełne tradycji ludowych, może stać się podstawą dla rozwoju rekreacji weekendowej dla mieszkańców okolicznych miejscowości i miast,
- z atrakcyjnymi krajobrazami,
- z czystym środowiskiem.

Na bazie tych „atutów” wytworzyć można zarówno określone nowe działalności gospodarcze, które mogą dać podstawę do tworzenia nowych miejsc pracy, jak również budować nowy wizerunek gminy, który wspomagać będzie realizację wyznaczonej strategii.

c) Obszary wyzwań przyszłości

Reformy gospodarcze w Polsce, integracja Polski z Unią Europejską, wpływ gospodarki światowej na Polskę, mają bezpośrednie przełożenie również na sytuację gminy Obrazów. Podobnie jak w każdym z powyższych obszarów, kwestie wyzwań przyszłości mają charakter procesu, a więc ulegać będą zmianom w czasie. Proces ten musi podlegać ocenie pod kątem znaczenia dla gminy Obrazów.

Aktualnymi wyzwaniami, które muszą zostać uwzględnione w procesie planowania są:

Dostosowanie posiadanych zasobów ludzkich do wymagań rynku pracy

Należy pamiętać, że podstawą wszelkich zmian jest człowiek. Żadne zmiany nie są możliwe, jeżeli ludzie nie będą wiedzieli jak i co mają zrobić. Obecne wymagania rynku są, podobnie jak cała gospodarka, zmienne. Troska gminy o rozwój zawodowy mieszkańców, to umożliwienie mieszkańcom zdobycia zarówno nowych kwalifikacji, jak i umiejętności radzenia sobie na rynku pracy. Pozwoli to zapewnić dochody mieszkańcom, przeciwdziałać ubożeniu rodzin, aktywnie przeciwdziałać bezrobociu.

Kolejną kwestią pozostaje edukacja obywatelska. Aspekt ten jest związany ze świadomością mieszkańców w zakresie odpowiedzialności za swój los, kompetencji instytucji publicznych, świadomości zmian i konieczności dostosowywania się do nich.

Stymulowanie i promocja przedsiębiorczości

Ustawa o samorządzie nie nakłada na gminę obowiązku realizacji zadań związanych z promocją przedsiębiorczości. Tym niemniej, w opinii ekspertów stanowić to powinno obszar dużego zainteresowania ze strony władz gminy. Promocja przedsiębiorczości to takie działania jak:

- zapewnienie instytucjonalnych warunków inwestowania w gminie,
- pomoc doradcza i informacyjna dla mikro, małych i średnich firm (stworzenie sprzyjającego „klimatu” dla rozwoju przedsiębiorczości) ,
- promocja gminy na zewnątrz,
- szkolenia dotyczące funkcjonowania firm,
- współpraca samorządu z firmami z terenu gminy.

Czynnikiem skłaniającym do działań związanych z rozwojem przedsiębiorczości jest:

- zapewnienie pracy dla mieszkańców gminy - przeciwdziałanie ubożeniu i bezrobociu,
- konkurencja gmin o inwestorów,
- rosnące wpływy z podatków w dochodach własnych gminy (podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz podatek od nieruchomości).

Kreowanie atrakcyjności mieszkaniowej obszaru gminy

Ważnym czynnikiem kształtującym rozwój społeczno- gospodarczy gminy jest tworzenie sprzyjających warunków dla inwestowania oraz do mieszkania na obszarach wiejskich, na co wpływa:

- pozytywna odmienność wsi od obszarów zurbanizowanych,
- wysoka jakość środowiska przyrodniczego, wykorzystywanego zgodnie z zasadami ekorozwoju,
- zapewnienie infrastruktury gwarantującej komfort zamieszkania oraz chroniącej walory środowiska naturalnego.

4. Cele strategiczne rozwoju gminy Obrazów

Najważniejsze zagadnienia rozwoju gospodarczego – priorytetowe kierunki strategii, zostały określone przez Zespół Strategiczny w trakcie pierwszego spotkania Zespołu.

Na podstawie wniosków z raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz własnych opinii i doświadczeń, po sformułowaniu licznych elementów rozwoju gminy Obrazów, Zespół określił a następnie przyjął następujące kierunki strategiczne rozwoju gminy Obrazów:

Umacnianie pozycji lidera w produkcji sadowniczej, rozwój przetwórstwa rolno spożywczego i innych innowacyjnych przedsięwzięć opartych na nowych technologiach przyjaznych dla środowiska

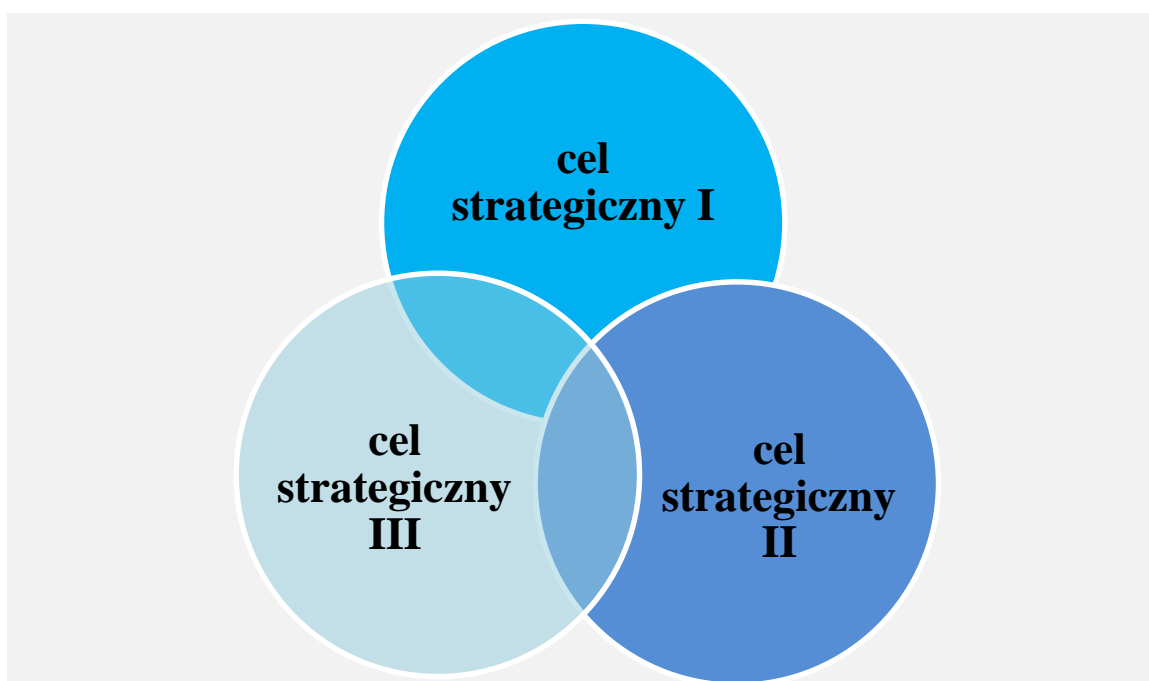
Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej stymulującej lokalną przedsiębiorczość i zapewniającej godne warunki życia i rozwoju wszystkich grup społecznych

Umacnianie i rozwój potencjału społecznego przyczyniającego się do promowania walorów historyczno- przyrodniczych i kulturowych gminy, wykorzystanie aktywności społecznej na rzecz lokalnego rozwoju

Wykorzystując atuty gminy oraz koncentrując działania na realizacji wszystkich powyższych celów strategii, będzie można uzyskać efekt synergii dający gminie Obrazów możliwość poprawy, zarówno jakości infrastruktury, jak i szeroko rozumianego kapitału ludzkiego oraz wzmocnienie potencjału gospodarczego i rolniczego gminy z udziałem innowacyjnych przedsięwzięć, opartych o nowe technologie.

Należy pamiętać, że wszystkie cele strategiczne są wzajemnie powiązane i uwarunkowane, co oznacza, że zaniedbanie realizacji któregoś z nich narusza strategiczną równowagę i będzie powodować obniżenie skumulowanych efektów.

Rysunek 1. Korelacja celów strategicznych

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Obrazów - lider znany w kraju i za jego granicami z nowoczesnej, na wysokim poziomie produkcji sadowniczej, z rozwiniętym przetwórstwem rolno-spożywczym opartym o lokalne surowce i nowe technologie przyjazne dla środowiska. Nowoczesna infrastruktura techniczna i społeczna oraz życzliwość i wysokie kompetencje pracowników instytucji samorządowych powodują, że dynamicznie rozwija się lokalna przedsiębiorczość, a bogata oferta edukacyjna w pełni zaspokaja potrzeby wszystkich mieszkańców, w szczególności młodzieży i osób starszych. Dzięki temu mieszkańcy mają pracę, żyje im się wygodnie, dostatnio i bezpiecznie, chętnie współpracują ze sobą i są dumni z tego miejsca, które odwiedzają liczni turyści

Misją gminy Obrazów jest poprawa jakości życia mieszkańców przy wzroście jej atrakcyjności, z racjonalnym wykorzystaniem potencjału, zasobów lokalnych, nowoczesnych technologii, innowacyjnych rozwiązań i aktywności mieszkańców

Umacnianie pozycji lidera w produkcji sadowniczej, rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego i innych innowacyjnych przedsięwzięć opartych na nowych technologiach przyjaznych dla środowiska

Wsparcie dla nowych technologii i trendów w sadownictwie

Rozwój przedsiębiorczości tworzącej miejsca pracy, bazującej na lokalnych zasobach i nowoczesnych technologiach przyjaznych dla środowiska

Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej stymulującej lokalną przedsiębiorczość i zapewniającej godne warunki życia i rozwoju wszystkich grup społecznych

Tworzenie infrastruktury technicznej zapewniającej komfort życia mieszkańców i stymulującej rozwój przedsiębiorczości

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój i unowocześnianie infrastruktury społecznej

Umacnianie i rozwój potencjału społecznego przyczyniającego się do promowania walorów historyczno-przyrodniczych i kulturowych gminy, wykorzystanie aktywności społecznej na rzecz lokalnego rozwoju

Pobudzenie i wspieranie aktywności społecznej mieszkańców gminy Obrazów

Integrowanie lokalnej społeczności wokół inicjatyw upowszechniających i promujących walory historyczne, przyrodnicze i kulturowe gminy Obrazów

CEL STRATEGICZNY I

Umocnienie pozycji lidera w produkcji sadowniczej, rozwój przetwórstwa rolno spożywczego i innych innowacyjnych przedsięwzięć opartych na nowych technologiach przyjaznych dla środowiska

Cel operacyjny 1

Wsparcie dla nowych technologii i trendów w sadownictwie

Działania:

- Współdziałanie z innymi instytucjami i organizacjami (ŚODR, Izba Rolnicza, OPIWPR, LGD i inne) w organizowaniu szkoleń i wyjazdów studyjnych dla właścicieli gospodarstw specjalizujących się w produkcji sadowniczej,
- Promowanie (przy udziale właściwych instytucji/organizacji) nowych technologii, innowacyjnych rozwiązań i trendów w branży sadowniczej (np. nasadzenia odmian dostosowane do nowych rynków zbytu itp.),
- Inicjowanie i wspieranie współpracy producentów branży rolno-ogrodniczej, promocja grup producenckich, spotkania z liderami grup,
- Promowanie gospodarstw dbających o środowisko, wprowadzających ekologiczne metody uprawy owoców i warzyw (np. tradycyjne odmiany jabłoni parchoodporne, przyjazne dla środowiska systemy ochrony roślin itp.),
- Inicjowanie szkoleń dla mieszkańców gminy z zakresu możliwości pozyskania środków unijnych na unowocześnianie produkcji i rozwój gospodarstw,
- Reklamowanie lokalnych owoców, lobbowanie działań zapewniających opłacalność produkcji sadowniczej,
- Promocja produkcji sadowniczej i lokalnych producentów wdrażających nowoczesne technologie,
- Promocja jabłek na krajowych i zagranicznych rynkach zbytu,
- Kreowanie potrzeby pozyskiwania i wykorzystywania w gospodarstwach energii pochodzącej z odnawialnych źródeł.

Cel operacyjny 2

Rozwój przedsiębiorczości tworzącej miejsca pracy, bazującej na lokalnych zasobach i nowoczesnych technologiach przyjaznych dla środowiska

Działania:

- Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć związanych z przetwórstwem owoców i warzyw,
- Zachęcanie do produkcji i szeroka promocja nowych artykułów wytwarzanych z lokalnych owoców np. „Cydr obrazowski”, „Obrazowski susz jabłkowy”, soki, marmolady, chipsy itp.,
- Wprowadzenie systemu wsparcia w celu przyciągnięcia inwestorów z branży rolno-spożywczej (uzbrojone tereny inwestycyjne, ulgi podatkowe itp.), wprowadzających nowe technologie przyjazne dla środowiska,
- Stworzenie warunków i zachęcanie do uruchamiania drobnej działalności przetwórczej w gospodarstwach, małe rodzinne firmy produkujące tradycyjne przetwory z lokalnych owoców i warzyw,
- Promocja i wspieranie rozwoju agroturystyki i działalności pozarolniczej skierowanej do potencjalnych turystów i gości np. restauracje z lokalnymi tradycyjnymi przysmakami, przetwory z jabłek i warzyw itp.
- Pomoc w pozyskaniu środków unijnych na rozwój przedsiębiorczości obejmującej usługi na rzecz rolnictwa i mieszkańców wsi,
- Wprowadzenie systemu informacji i doradztwa dla osób zamierzających uruchamiać działalność gospodarczą (punkt informacyjny),
- Organizowanie szkoleń i kursów związanych z przetwórstwem i ochroną środowiska,
- Kreowanie potrzeby wykorzystania energii odnawialnej w prowadzeniu działalności gospodarczej jako ważnego aspektu sprzyjającego ochronie środowiska.

CEL STRATEGICZNY II

Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej stymulującej lokalną przedsiębiorczość i zapewniającej godne warunki życia i rozwoju wszystkich grup społecznych

Cel operacyjny 1

Tworzenie infrastruktury technicznej zapewniającej komfort życia mieszkańców i stymulującej rozwój przedsiębiorczości

Działania:

- Modernizacja i budowa nowych odcinków dróg i infrastruktury towarzyszącej,
- Lobbowanie budowy drogi ekspresowej zwiększającej szansę zainteresowania potencjalnych inwestorów lokowaniem przedsięwzięć na terenie gminy,
- Budowa chodników przy drogach powiatowych, krajowych i gminnych oraz przejść dla pieszych,
- Budowa ścieżek rowerowych,
- Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego,
- Utrzymanie i poprawa stanu dróg dojazdowych do sadów i pól (zakaz zaorywania dróg),
- Rozbudowa kanalizacji – budowa oczyszczalni ścieków i rozbudowa sieci kanalizacyjnej w całej gminie,
- Wsparcie dla budowy przydomowych oczyszczalni,
- Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej,
- Budowa hali sportowej, wsparcie dla klubów sportowych,
- Budowa Gminnego Centrum (budynek wielofunkcyjny) w skład którego będą wchodzić m.in.: Urząd Gminy, Dom Kultury, przychodnia,
- Budowa Gminnej Biblioteki w celu unowocześnienia i poszerzenia oferty dostosowanej do oczekiwań mieszkańców,
- Termomodernizacja i remonty istniejących obiektów użyteczności publicznej m.in. świetlic, remiz, itp.,
- Budowa świetlic w miejscowościach, które nie posiadają takich obiektów,
- Rewitalizacja miejscowości na terenie gminy,

- Inwestycje w Odnawialne Źródła Energii,
- Stworzenie dogodnych warunków dla przedsiębiorców, przygotowanie oferty uzbrojonych terenów inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów,
- Rozbudowa szybkiej sieci internetowej i ułatwienie dostępu dla wszystkich mieszkańców,
- Poprawa dostępu do telefonii komórkowej (lepszy zasięg),
- Regulacja stosunków wodnych na terenach, które tego wymagają (odwodnienie terenu, zbiorniki rekreacyjne),
- Funkcjonowanie usług e-urzędu, poprzez zapewnienie infrastruktury niezbędnej do świadczenia usług w ramach e-administracji oraz przygotowanie pracowników i mieszkańców do korzystania z tych usług.

Cel operacyjny 2

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój i unowocześnianie infrastruktury społecznej

Działania:

- Uruchomienie Środowiskowego Domu Pomocy, powstanie dziennego ośrodka wsparcia dla osób starszych (Dom Seniora),
- Poprawa funkcjonowania Ośrodka Zdrowia, doposażenie, zatrudnienie lekarzy specjalistów, stomatologia w szkołach,
- Utworzenie Gminnego Centrum Kultury - stworzenie atrakcyjnego programu funkcjonowania, ciekawa oferta imprez i działań kulturalnych oraz edukacyjnych dostosowana do wszystkich grup wiekowych, uatrakcyjnienie działalności Gminnej Biblioteki,
- Uatrakcyjnienie funkcjonowania świetlic wiejskich, prowadzenie tematycznych zajęć dydaktycznych z różnych dyscyplin rozwijających pasje i zainteresowania, dostosowanych do wszystkich grup wiekowych, organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi itp.,
- Tworzenie miejsc do spędzania wolnego czasu i rekreacji na terenie gminy (np. przyrządy do ćwiczeń na świeżym powietrzu, szachy itp.),
- Współpraca z powiatem i sąsiednimi gminami w zakresie unowocześniania i rozwoju spójnej i ekonomicznie uzasadnionej infrastruktury społecznej,
- Wyznaczenie szlaków turystycznych pieszych i rowerowych oraz oznakowanie miejsc o cennych walorach historycznych, przyrodniczych , kulturowych itp.

- Zapewnienie dobrej łączności komunikacyjnej dla poszczególnych miejscowości dostosowanej do potrzeb mieszkańców, prowadzenie rozmów z przewoźnikami w celu utrzymania kursów/połączeń także w dni wolne od pracy.

CEL STRATEGICZNY III

Umacnianie i rozwój potencjału społecznego przyczyniającego się do promowania walorów historyczno - przyrodniczych i kulturowych gminy, wykorzystanie aktywności społecznej na rzecz lokalnego rozwoju

Cel operacyjny 1

Pobudzanie i wspieranie aktywności społecznej mieszkańców gminy Obrazów

Działania:

- Integracja mieszkańców przez wspólne szkolenia, kursy i wizyty studyjne pozwalające poznać dobre praktyki i współpracę np. dla liderów, członków stowarzyszeń, kobiet, kursy kulinarne itp.,
- Inspirowanie i zachęcanie do tworzenia i rozwoju organizacji społecznych, tworzenie kół zainteresowań,
- Cykliczne spotkania tematyczne poprawiające aktywność społeczną mieszkańców,
- Organizowanie konkursów aktywizujących i zachęcających do współpracy lokalną społeczność (np. najaktywniejsza miejscowość, najciekawsza inicjatywa, społeczny lider roku itp.),
- Szkolenia z zakresu nowych technologii internetowych dla mieszkańców gminy,
- Podejmowanie wspólnych przedsięwzięć samorządu ze stowarzyszeniami, wspieranie inicjatyw realizowanych w ramach współpracy poszczególnych stowarzyszeń ze sobą,
- Inicjowanie i wspieranie współpracy między miejscowościami, gminą oraz innymi gminami i organizacjami,
- Wykorzystywanie aktywności i potencjału społecznego dorosłych oraz młodzieży - zachęcanie i angażowanie mieszkańców, organizacji oraz grup nieformalnych w planowanie rozwoju poszczególnych miejscowości i podejmowanie wspólnych przedsięwzięć,
- Pomoc dla istniejących stowarzyszeń w pozyskiwaniu środków na inicjatywy lokalne (pomoc w aplikowaniu o dofinansowanie itp.),
- Opracowanie ogólnych zasad udzielania wsparcia przez samorząd podmiotom społecznym.

Cel operacyjny 2

Integrowanie lokalnej społeczności wokół inicjatyw upowszechniających i promujących walory historyczne, przyrodnicze i kulturowe gminy Obrazów

Działania:

- Utrzymanie tradycji organizacji corocznego Święta jabłkobrania, wprowadzanie nowych elementów do programu uatrakcyjnających to przedsięwzięcie,
- Tworzenie wsi tematycznych i wypromowanie wsi tematycznej/nych w Gminie Obrazów,
- Spotkania integracyjno-edukacyjne lokalnej społeczności z mieszkańcami starszego pokolenia posiadającymi wiedzę o historii, tradycjach i zwyczajach poszczególnych miejscowości i regionu,
- Kulturowanie tradycji poprzez spotkania seniorów z młodzieżą,
- Organizacja lokalnych imprez promujących walory poszczególnych miejscowości i mieszkańców,
- Organizacja konkursów (kulinarne, obrzędowe, śpiewacze i inne) popularyzujących walory poszczególnych miejscowości i gminy,
- Organizowanie zajęć dla wszystkich grup wiekowych rozwijających pasje muzyczne, plastyczne i inne zainteresowania,
- Rozwijanie działalności kulturalnej związanej z historią regionu i kultywującej tradycje i obyczaje,
- Otaczanie szczególną troską miejsc i obiektów o wyjątkowych walorach przyrodniczych, kulturowych i historycznych, dbałość o zabytki,
- Zintensyfikowanie promocji gminy i regionu, wydawanie publikacji przedstawiających historię gminy i jej walory,
- Organizowanie spotkań propagujących historię regionu i kultywujących tradycje łącznie z wycieczkami w teren („Cudze chwalicie swego nie znacie”),
- Organizacja Dożynek Wiejskich i wykreowanie nowych tego typu przedsięwzięć podkreślających walory poszczególnych wsi i gminy np. Święto Obrazowskiego Cydru itp.

5. Podsumowanie zadań służących poprawie sytuacji na obszarze gminy

Zidentyfikowane, na podstawie oceny sytuacji społeczno-gospodarczej oraz analizy SWOT problemy były podstawą do określenia zadań zmierzających do poprawy sytuacji na obszarze gminy Obrazów. Członkowie Zespołu Strategicznego zgłosili szereg zadań, których realizacja przyczyni się do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Zadania określano w odniesieniu do celów strategicznych rozwoju gminy.

W ramach celu I Samorząd Gminy z uwagi na korzystne warunki glebowo –klimatyczne i tradycje rolno-ogrodnicze stawia na rozwój nowoczesnych technologii w sadownictwie i wspieranie wdrażania pojawiających się trendów w rozwoju obszarów wiejskich. Szczęólnego znaczenia upatruje się w wykorzystaniu walorów wsi do pozarolniczej aktywności jej mieszkańców przede wszystkim w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego, ale także produkcji ekologicznej, sprzedaży bezpośredniej produktów przez gospodarstwa.

Realizowane więc będą działania sprzyjające rozwojowi drobnej przedsiębiorczości wykorzystującej lokalne zasoby, inicjujące i wspierające przedsięwzięcia związane z przetwórstwem owoców i warzyw oraz szeroka promocja nowych artykułów wytwarzanych z lokalnych owoców np. cydr obrazowski, obrazowski susz jabłkowy, soki, marmolady, chipsy. Planowane są działania edukacyjne dotyczące zakładania i prowadzenia działalności oraz łączenie z potencjalnymi źródłami finansowania. Ponadto przewidziany jest cały szereg zachęt i działań wspierających w tym zakresie (przygotowanie terenów inwestycyjnych, wprowadzenie ulg podatkowych). Realizacja tego celu tworzy warunki dla dywersyfikacji dochodów mieszkańców i poprawy możliwości zatrudnienia poza rolnictwem, przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy.

Działania realizowane w ramach II celu strategicznego związane są z infrastrukturą techniczną. Poprawa stanu infrastruktury technicznej, przede wszystkim związanej z transportem drogowym, ale również rozbudowa internetu, sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej ważnej dla tworzenia dogodnych warunków dla potencjalnych inwestorów na terenie gminy. Chodzi także o poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz poprawę dostępności do różnych atrakcyjnych miejsc na terenie gminy. Gmina zmierza do tworzenia na swoim terenie pełnej infrastruktury technicznej, tak więc przeważająca część działań koncentrować się będzie na modernizacji systemu dróg łącznie z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, rowy, oświetlenie, ścieżki rowerowe, zagospodarowanie i estetyka centrów wsi itp.) oraz budowie kanalizacji. Rozbudowa systemów kanalizacji przyczyni się do poprawy jakości wód, a przez to również do poprawy środowiska naturalnego. Dążąc do wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną poprawiamy warunki życia społeczności gminy, ale

pośrednio przyczyniamy się także do poprawy atrakcyjności terenów gminy dla potencjalnych inwestorów.

Działania realizowane w ramach III celu strategicznego pozwolą rozwinąć gminę Obrazów pod względem kulturowym, przyczynią się do poprawy jej wizerunku. Kluczem do rozwoju w tym kierunku jest pobudzenie aktywności społecznej, włączenie lokalnych społeczności do współpracy w wykorzystaniu i promocji posiadanych walorów kulturowych i przyrodniczych oraz działania edukacyjne (kursy specjalistyczne, szkolenia, nowa oferta dla turystów – karta turysty) w tym zakresie skierowane do mieszkańców.

Gmina stara się rozwijać działalność kulturową na swoim terenie, dlatego wśród zaplanowanych zadań na najbliższe lata poza dożynkami i corocznym Świętem Jabłkobrania, Gminnym Dniem Dziecka zostaną zainicjowane nowe wydarzenia promujące lokalne zasoby, obyczaje, folklor oraz aktywność społeczną. Powodzenie planowanych przedsięwzięć w dużej mierze uzależnione jest od dobrej współpracy partnerskiej, która również znajdzie wsparcie ze strony samorządu.

CZEŚĆ IV W DROŻENIOWA

1. Zadania realizacyjne i ich finansowanie

Realizacja zadań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Obrazów będzie odbywała się w określonym czasie i kolejności. O kolejności realizacji poszczególnych działań będą decydowały takie czynniki jak ich „ważność” oraz „pilność”. Samorząd musi dokonywać bardzo często trudnych wyborów uwzględniając te aspekty przy jednoczesnym uwzględnieniu różnego rodzaju ograniczeń, przede wszystkim finansowych, organizacyjnych i czasowych. Odzwierciedleniem zadań inwestycyjnych, uwzględniającym te zależności i powiązania jest wieloletni plan inwestycyjny.

Gmina Obrazów będzie prowadziła aktywną politykę inwestycji oraz wdrażania nowych rozwiązań. Przejawia się to w ilości planowanych projektów i zadań inwestycyjnych. W dominującej większości są to działania, które będą realizowane z udziałem środków zewnętrznych, z budżetu Unii Europejskiej i innych dotacji.

Mimo dużej samodzielności gminy i w miarę zrównoważonej gospodarki finansowej niezbędne jest wsparcie planowanych procesów rozwojowych środkami zewnętrznymi.

Podstawowe źródła finansowania kierunków działań przewidzianych w ramach Strategii Rozwoju Gminy Obrazów przedstawiają się następująco:

- środki własne budżetowe na realizację zadań własnych gminy;
- krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:

-środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej w ramach Perspektywy Finansowej na lata 2014 – 2020 (m.in. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności),

-środki finansowe transferowane w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego,

-inne zagraniczne środki finansowe,

-krajowe środki finansowe,

-inne źródła finansowania;

- komercyjne instrumenty finansowe, w tym:

-pożyczki i kredyty bankowe,

-leasing finansowy,

-inne;

- fundusze innych uczestników procesu wdrażania Strategii, w tym sektora prywatnego.

Decyzja o wykorzystaniu określonych źródeł finansowania inwestycji będzie poprzedzona analizą ryzyka zewnętrznego i wewnętrznego, a także będzie wynikać z bieżących i strategicznych planów funkcjonowania gminy, przy jednoczesnej dbałości o bezpieczeństwo i stabilność finansową jednostki w długim okresie.

Działania zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Obrazów będą finansowane przez różne podmioty. W poniższej tabeli przedstawione zostały potencjalne źródła finansowania zadań gminy z wykorzystaniem nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Tabela 16. Potencjalne źródła finansowania zadań gminy w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020

Nazwa programu	Przewidziane obszary wsparcia
Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego	<ul style="list-style-type: none">• Innowacje i nauka,• Konkurencyjna gospodarka,• Efektywna i zielona energia,• Dziedzictwo naturalne i kulturowe,• Nowoczesna komunikacja,• Rozwój miast,• Sprawne usługi publiczne,• Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo,

	<ul style="list-style-type: none"> • Włączenie społeczne i walka z ubóstwem, • Otwarty rynek pracy.
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	<ul style="list-style-type: none"> • Gospodarka niskoemisyjna, • Przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, • Transport i bezpieczeństwo energetyczne.
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	<ul style="list-style-type: none"> • Powszechny dostęp do szybkiego internetu, • Rozwój e-administracji, • E-integracja osób wykluczonych cyfrowo.
Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój (PO WER)	<ul style="list-style-type: none"> • Zatrudnienie i mobilność pracowników, • Włączenie społeczne osób wykluczonych i walka z ubóstwem, • Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie, • Wzmacnianie sprawności i efektywności państwa.
Program Operacyjny Polska Wschodnia	<ul style="list-style-type: none"> • Przedsiębiorcza Polska Wschodnia, • Nowoczesna Infrastruktura Transportowa, • Ponadregionalna Infrastruktura Kolejowa.
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • Transfer wiedzy i działalność informacyjna, • Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw, • Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych, • Inwestycje w środki trwałe, • Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych, • Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej, • Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (w tym budowa lub modernizacja dróg lokalnych, gospodarka wodno-ściekowa, inwestycje w

	<p>obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej, inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów, ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego),</p> <ul style="list-style-type: none">• Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów,• Tworzenie grup i organizacji producentów,• Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne,• Rolnictwo ekologiczne,• Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami,• Współpraca,• Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER.
--	--

Źródło: opracowanie własne

2. Spójność strategii z innymi dokumentami strategicznymi na szczeblu regionalnym, krajowym oraz z założeniami Unii Europejskiej

Strategia Europa 2020

Strategia Rozwoju Gminy Obrazów na lata 2015-2025 jest spójna z zapisami dokumentu Europa 2020, będącym instrumentem strategicznym Unii Europejskiej. W wyżej wymienionym dokumencie zdefiniowano 5 podstawowych celów:

- **Zatrudnienie:** 75 proc. osób w wieku 20-64 lat powinno mieć pracę,
- **Badania i rozwój:** na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczyć 3 proc. PKB UE,
- **Zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii:** należy ograniczyć emisje gazów cieplarnianych o 20 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r., 20 proc. energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych, efektywność energetyczna powinna wzrosnąć o 20 proc.
- **Edukacja:** ograniczenie liczby uczniów przedwcześnie kończących edukację do poziomu poniżej 10 proc., min. 40 proc. osób w wieku 30-34 powinno mieć wykształcenie wyższe,
- **Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.**

Poszczególne cele Strategii Gminy Obrazów wprost wpisują się w najważniejsze założenia programowe Strategii Europa 2020.

Tabela 17. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ze Strategią Europa 2020

Cele strategiczne Strategii Europa 2020 → Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ↓	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4	Cel 5
Cel 1					
Cel 2					
Cel 3					

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Dokument ten opiera się na trzech celach strategicznych:

- sprawne i efektywne państwo,
- konkurencyjna gospodarka,
- spójność społeczna i terytorialna.

Wskazuje on na potrzebę działań, które mają wpływać na rozwój kapitału społecznego poprzez podnoszenie jakości usług edukacyjnych, wspieranie postaw obywatelskich, co jest spójne z celem II i III strategii gminy.

Kolejny obszar działania dotyczy konkurencyjnej gospodarki, który wiąże się min. z poprawą warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej oraz zwiększeniem nacisku na racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi, co łączy się z celem I strategii gminy. Dodatkowo konkurencyjna gospodarka nierozzerwalnie łączy się z nowoczesną infrastrukturą na co zwracają uwagę działania zawarte w celu II strategii gminy.

Tabela 18. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ze Strategią Rozwoju Kraju 2020

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Kraju Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Obrazów			
	Cel 1	Cel 2	Cel 3
Cel 1			
Cel 2			
Cel 3			

Źródło: Opracowanie własne

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

W tym przypadku Strategia Rozwoju Gminy Obrazów na lata 2015-2025 również wykazuje zgodność z ministerialnym dokumentem dotyczącym koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze w sześciu obszarach tematycznych dla:

- poprawy konkurencyjności największych miast i powiązań między nimi,
- tworzenia warunków równomiernego rozwoju poza dużymi miastami,
- rozwoju infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej (np. sieci szerokopasmowe),
- poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych,
- wzmacniania odporności Polski na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym czy ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi (np. powodziami),
- systematycznej budowy i utrzymania skutecznego systemu planowania przestrzennego.

Tabela 19. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Obrazów z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

<p>Cele strategiczne Koncepcji Przestrzennego Zagospodar. Kraju</p> <p>Cele strategiczne → Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ↓</p>	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4	Cel 5	Cel 6
Cel 1						
Cel 2						
Cel 3						

Źródło: Opracowanie własne

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego określa najważniejsze wyzwania, założenia i cele polityki regionalnej. Jej kluczowym założeniem (cel 1) jest wspieranie wzrostu konkurencyjności regionów, w tym potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich. Jednym ze strategicznych wyzwań, na które polityka regionalna musi odpowiedzieć jest wykorzystanie potencjału zasobów naturalnych i kulturowych dla rozwoju regionalnego, co bezpośrednio przekłada się na założenia Strategii Rozwoju Gminy Obrazów, która zarówno rozwój społeczny jak i gospodarczy upatruje w wykorzystaniu własnych zasobów lokalnych.

Cel 2 Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego zakłada poprawę sytuacji mieszkańców w zakresie dostępu do dóbr i usług publicznych, cel 3 nakierowany jest na kreowanie warunków prorozwojowych, w tym również poprzez tworzenie sieci współpracy między różnymi podmiotami na rzecz wzmocnienia zarządzania politykami regionalnymi oraz budowania kapitału społecznego.

Tabela 20. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ze Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020

<p style="text-align: center;">Cele strategiczne Strategii Rozwoju Regionalnego</p> <p style="text-align: right;">→</p> <p style="text-align: left;">Cele Strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Obrazów</p> <p style="text-align: center;">↓</p>	Cel 1	Cel 2	Cel 3
Cel 1			
Cel 2			
Cel 3			

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020

Strategia ta obejmuje pięć województw: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie, dla których wspólnym mianownikiem jest ich sytuacja społeczno-gospodarcza. Zgodnie ze strategią, do 2020 r. rozwój makroregionu powinien polegać przede wszystkim na:

- podnoszeniu innowacyjności gospodarki,
- rozwoju umiejętności osób pracujących, tak by odpowiadały one potrzebom nowoczesnej gospodarki oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu,
- budowie nowoczesnej infrastruktury transportowej i elektroenergetycznej.

Tabela 21. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020

<p>Cele strategiczne Strategii Rozwoju Polski Wschodniej →</p> <p>Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ↓</p>			
	Cel 1	Cel 2	Cel 3
Cel 1			
Cel 2			
Cel 3			

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Gminy Obrazów na lata 2015-2025 wykazuje pełną zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.

Cel 1 Strategii rozwoju województwa dotyczy rozwoju systemów infrastruktury technicznej i społecznej i zakłada podobnie jak w strategii gminy, rozwój systemów informatycznych-szerokopasmowego dostępu do internetu, poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz unowocześnienie już istniejącej infrastruktury.

Cel strategiczny 2 i 3 dokumentu wojewódzkiego zakłada tworzenie otoczenia przyjaznego dla powstawania i rozwoju biznesu z sektora MSP oraz kładzie nacisk na rozwój branż kluczowych dla rozwoju województwa oraz kształtowanie specjalizacji regionalnej w gospodarce. Odzwierciedleniem tych założeń jest I cel strategiczny gminy, który zakłada stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości zwłaszcza poprzez przygotowanie terenów inwestycyjnych, tworzenie grup producenckich. Cel I Strategii Rozwoju Gminy Obrazów wpisuje się również w cel 5 strategii województwa, który zakłada rozwój nowoczesnego rolnictwa.

Cel 3 strategii województwa odnosi się również do rozwoju zasobów ludzkich, który w strategii gminy ma odzwierciedlenie w działaniach związanych z podnoszeniem kwalifikacji mieszkańców oraz kształtowaniem postaw obywatelskich i zachęcaniem do aktywności społecznej.

Bardzo istotne miejsce zarówno w strategii województwa (cel 6) jak i w strategii gminy zajmują kwestie związane z racjonalnym wykorzystaniem zasobów przyrody i dóbr kultury, które mają służyć rozwojowi gminy.

Tabela 22. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego

<p>Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa</p> <p>Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Obrazów</p>	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4	Cel 5	Cel 6
Cel 1						
Cel 2						
Cel 3						

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Powiatu Sandomierskiego

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Obrazów na lata 2015-2025 pozostają w zgodności z zapisami Strategii Rozwoju Powiatu Sandomierskiego, która skonstruowana została w oparciu o 4 cele strategiczne:

- infrastruktura techniczna i ochrona środowiska,
- konkurencyjna gospodarka lokalna,
- budowa kapitału ludzkiego,
- rozwój usług publicznych.

Strategia Rozwoju Powiatu podobnie jak dokument gminy zakłada organizację sprawnego systemu komunikacji, tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz budowanie konkurencyjnej oferty rynkowej opartej na zasobach lokalnych.

W obszarze związanym z rozwojem kapitału ludzkiego obydwaj dokumenty zakładają podjęcie działań na rzecz rozwoju edukacji szkolnej i pozaszkolnej, na rzecz zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacji postaw obywatelskich.

Tabela 23. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ze Strategią Rozwoju Powiatu Sandomierskiego

<p>Cele strategiczne Strategii Rozwoju Powiatu</p> <p>Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Obrazów →</p> <p>↓</p>	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4
Cel 1				
Cel 2				
Cel 3				

Źródło: Opracowanie własne

3. Monitoring strategii

Niezwykle ważnym elementem składowym każdej strategii jest monitoring, który zapewnia proces właściwej kontroli oraz zgodności efektów końcowych z wcześniej zatwierdzonymi celami i założeniami dokumentu.

Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Obrazów powinien opierać się na bieżącej analizie stopnia rozwoju gminy, jej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz zbieżności kierunków rozwoju z założoną wizją, misją i celami strategicznymi.

Podstawowymi elementami składowymi przyjętego systemu monitoringu są:

- analiza wskaźników rezultatu dla poszczególnych celów operacyjnych,
- analiza jakościowa zmian w strukturze przestrzennej, gospodarczej i społecznej gminy,
- ocena działań podejmowanych przez podmioty zewnętrzne wpisujące się w założenia Strategii Rozwoju Gminy Obrazów.

W proces wdrażania, monitorowania i oceny Strategii Rozwoju Gminy Obrazów na lata 2015-2025 będą zaangażowani:

- Wójt Gminy Obrazów,
- Naczelnicy Wydziałów i Kierownicy Referatów,
- Przedstawiciele instytucji, organizacji i innych podmiotów, które będą włączone w proces realizacji zadań w ramach poszczególnych celów strategicznych.

Wójt Gminy powoła Zespół ds. wdrażania i monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Obrazów na lata 2015-2025 i sam stanie na jego czele.

Do zadań Zespół ds. wdrażania i monitorowania należy będzie:

- monitorowanie realizacji zadań i osiągnięcia zakładanych celów,
- zbieranie danych, które posłużą monitorowaniu osiągnięcia celów strategicznych,
- opracowanie rekomendacji dot. wdrażania strategii w oparciu o wyniki monitoringu,
- prezentacja wyników monitorowania i rekomendacji instytucjom, organizacjom i innym podmiotom zaangażowanym w proces realizacji zadań,
- monitorowanie możliwości pozyskania środków zewnętrznych na realizację planowanych zadań,
- mobilizacja zasobów na rzecz realizacji zadań określonych w strategii,
- aktualizacja zapisów strategii.

4. Wskaźniki realizacji strategii

W procesie tworzenia Strategii gminy istotną rolę obok budowania celów strategicznych, operacyjnych oraz sposobów ich realizacji odgrywa również wprowadzenie kontroli realizacji poszczególnych celów. Zestaw poniższych, przykładowych wskaźników oceniających może stanowić ważny element wzmacniająca realizację strategii.

Cel strategiczny I

Umocnianie pozycji lidera w produkcji sadowniczej, rozwój przetwórstwa rolno spożywczego i innych innowacyjnych przedsięwzięć opartych na nowych technologiach przyjaznych dla środowiska

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło
Liczba uczestników szkoleń z zakresu przedsiębiorczości oraz nowoczesnego rolnictwa	osoby	UG w Obrazowie
Liczba nowych zrzeszeń branżowych – grup producenckich	szt.	UG w Obrazowie
Liczba nowych inicjatyw na rzecz inicjowania i wspierania producentów z branży rolno-ogrodniczej	szt.	UG w Obrazowie
Liczba nowych inicjatyw na rzecz promocji lokalnej produkcji rolniczej oraz lokalnej przedsiębiorczości	szt.	UG w Obrazowie
Powierzchnia przygotowanych przez gminę terenów inwestycyjnych	ha	UG w Obrazowie
Liczba podmiotów gospodarczych, które skorzystały z gminnego wsparcia	szt.	UG w Obrazowie

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny II

Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej stymulującej lokalną przedsiębiorczość i zapewniającej godne warunki życia i rozwoju wszystkich grup społecznych

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło
Długość nowobudowanych dróg gminnych	km	UG w Obrazowie
Długość zmodernizowanych dróg gminnych	km	UG w Obrazowie
Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	km	UG w Obrazowie
Długość wybudowanych ścieżek rowerowych	km	UG w Obrazowie
Długość wybudowanej sieci gazowej	km	UG w Obrazowie
Odsetek gospodarstw domowych z dostępem do internetu	%	UG w Obrazowie
Długość wybudowanych chodników	km	UG w Obrazowie
Liczba nowych punktów oświetlenia	Szt.	UG w Obrazowie
Długość wyznaczonych tras turystycznych	km	UG w Obrazowie
Liczba nowych oznakowań miejscowości	szt.	UG w Obrazowie
Powierzchnia rozbudowanych/zmodernizowanych budowli użyteczności publicznej	m ²	UG w Obrazowie
Liczba inicjatyw na rzecz podnoszenia wiedzy oraz rozwijania pasji i zainteresowań mieszkańców ze wszystkich grup wiekowych	szt.	UG w Obrazowie

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny III

Umocnianie i rozwój potencjału społecznego przyczyniającego się do promowania walorów historyczno- przyrodniczych i kulturowych gminy, wykorzystanie aktywności społecznej na rzecz lokalnego rozwoju

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło
Liczba wydarzeń i inicjatyw promujących gminę i jej zasoby lokalne	szt.	UG w Obrazowie
Liczba organizacji pozarządowych i grup nieformalnych działających na terenie gminy	szt.	UG w Obrazowie
Liczba oddolnych inicjatyw zgłoszonych w konkursach w ramach budżetu gminy	szt.	UG w Obrazowie
Liczba przeprowadzonych szkoleń podnoszących kwalifikacje mieszkańców gminy	szt.	UG w Obrazowie

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel, wykresów i załączników

Tabele

Tabela 1. Zaopatrzenie w gaz w gminie Obrazów w latach 2012-2014.....	14
Tabela 2. Komunikacja drogowa w 2014 roku	17
Tabela 3. Klasyfikacja bonitacyjna gleb	21
Tabela 4. Gospodarstwa rolne według grup użytków rolnych według powszechnego spisu rolnego 2010 w gminie Obrazów	22
Tabela 5. Podmioty gospodarcze w gminie Obrazów w latach 2012-2014.	23
Tabela 6. Liczba i struktura ludności oraz liczba osób aktywnych zawodowo w 2014 roku.....	28
Tabela 7. Ludność w wieku produkcyjnym i bezrobotni w 2014 roku	28
Tabela 8. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2012-2014	29
Tabela 9. Kwoty świadczeń dla osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2012-2014	30
Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2012-2014.....	30
Tabela 11. Liczba uczniów w Szkołach Podstawowych w Obrazowie oraz Gimnazjum w Obrazowie według grup wieku w latach 2012-2014	32
Tabela 12. Struktura dochodów budżetowych w gminie Obrazów w latach 2011-2015	36
Tabela 13. Struktura podstawowych dochodów własnych w gminie Obrazów w latach 2011-2015 ...	37
Tabela 14. Analiza wydatków budżetowych w gminie Obrazów w latach 2011-2015.....	38
Tabela 15. Dochody i wydatki w gminie Obrazów w latach 2011-2015	39
Tabela 16. Potencjalne źródła finansowania zadań gminy w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020	71
Tabela 17. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ze Strategią Europa 2020.....	74
Tabela 18. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ze Strategią Rozwoju Kraju 2020.....	75
Tabela 19. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Obrazów z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	76
Tabela 20. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ze Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020.....	77
Tabela 21. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020.....	78
Tabela 22. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego	80
Tabela 23. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Obrazów ze Strategią Rozwoju Powiatu Sandomierskiego	81

Wykresy

Wykres 1. Użytkowanie gruntów (w ha) w gminie Obrazów. Stan w dniu 31XII 2014 r.	18
Wykres 2. Użytkowanie gruntów rolnych w gminie Obrazów w 2014r.	19
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w 2013-2014r.r.według sekcji PKD.....	23
Wykres 4. Ludność według płci w latach 2012-2014	27
Wykres 5. Liczba czytelników w latach 2012 – 2014.....	34
Wykres 6. Liczba ludności w powiecie sandomierskim i w wybranych gminach w 2013 roku	40
Wykres 7. Powierzchnia powiatu sandomierskiego i wybranych gmin w 2013 roku w km ²	41
Wykres 8. Liczba os. bezrobotnych w powiecie sandomierskim i w wybranych gminach w 2013 roku	41
Wykres 9. Dochody i wydatki na 1 mieszkańca w zł w wybranych gminach powiatu sandomierskiego	42
Wykres 10. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2013 roku.....	43
Wykres 11. Łączna liczba punktów przyznanych w ankietach poszczególnym aspektom życia gminy w obszarze GOSPODARKA.....	48
Wykres 12. Łączna liczba punktów przyznanych w ankietach poszczególnym aspektom życia gminy w obszarze ŚRODOWISKO	48
Wykres 13. Łączna liczba punktów przyznanych w ankietach poszczególnym aspektom życia gminy w obszarze SPRAWY SPOŁECZNE	49

Rysunki

Rysunek 1. Korelacja celów strategicznych.....	59
--	----

Załączniki

Załącznik nr 1 do Strategii Rozwoju Gminy Obrazów na lata 2015-2025	
---	--

Załącznik nr 1 do Strategii Rozwoju Gminy Obrazów na lata 2015-2025

SPIS ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY OBRAZÓW

- 1 Sandomierskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Upośledzeniem Umysłowym
- 2 Stowarzyszenie Kobiet Ambitnych
- 3 Stowarzyszenie Nasz Jugoszków
- 4 Stowarzyszenie Koło Kobiet Aktywnych
- 5 Stowarzyszenie Kobiet Kreatywnych
- 6 Stowarzyszenie Na rzecz wsparcia i rozwoju sołectwa Dębiany
- 7 Stowarzyszenie Nasz Region
- 8 Stowarzyszenie Chwałki Razem
- 9 Gminny Klub Sportowy Obrazów
- 10 Stowarzyszenie Rozwój i Integracja
- 11 UKS OLIMPIA KLECZANÓW
- 12 OSP Dębiany
- 13 OSP Głazów
- 14 OSP Kleczanów
- 15 OSP Komorna
- 16 OSP Lenarczyce
- 17 OSP Obrazów
- 18 OSP Świątniki
- 19 OSP Rożki
- 20 OSP Węgrce Panieńskie
- 21 OSP Bilcza
- 22 Koło Gospodyń Wiejskich Kleczanów
- 23 Stowarzyszenie Nowe Pokolenie
- 24 Koło Sympatyków Wędkarstwa Stowarzyszenie zwykłe
- 25 Stowarzyszenie Akademia Kobiet Twórczych
- 26 Stowarzyszenie „Z Tradycją w Przyszłość”
- 27 Stowarzyszenie „Piekary Razem”
- 28 Stowarzyszenie „Razem dla Obrazowa”
- 29 Stowarzyszenie „Przyjaciół szkoły w Bilczy”
- 30 Stowarzyszenie „Zawsze Razem”
- 31 Stowarzyszenie Pokolenia
- 32 Stowarzyszenie na rzecz praworządności i ochrony środowiska w Gminie Obrazów
- 33 Klub Seniora w Kleczanowie

UZASADNIENIE

do Uchwały nr XXI/109/2016 Rady Gminy w Obrazowie
z dnia 25 luty 2016r.

„Strategia Rozwoju Gminy Obrazów lata 2015-2025 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem strategicznym samorządu gminnego. Określa on misję, wizję, cele strategiczne, cele operacyjne oraz działania kluczowe do realizacji w określonym horyzoncie czasowym i przyczyniające się do wielokierunkowego rozwoju Gminy Obrazów.

Strategia Rozwoju Gminy Obrazów na lata 2015-2025 wyznacza przyszłościowe kierunki rozwoju określając na terenie Gminy Obrazów obszary rozwojowe:

- rozwój infrastruktury technicznej,
- rozwój rolnictwa,
- rozwój przedsiębiorczości
- rozwój aktywności obywatelskiej
- rozwój kultury i turystyki

Strategia kładzie szczególny nacisk na wzrost społeczno-gospodarczy gminy i ujmuje problematykę rozwoju społeczności lokalnej. Przyjęte działania w strategii to szereg zróżnicowanych projektów i planów o zmiennej skali natężenia, trwałości i zasięgu przestrzennym.

Strategia została opracowana wg następującego planu:

- ocena sytuacji społeczno-gospodarczej gminy,
- analiza wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju gminy,
- określenie najważniejszych zagadnień i opracowanie wizji i misji gminy,
- opracowanie Planu Strategicznego (celów strategicznych i działań).

Strategia Gminy skupia się na trzech głównych celach strategicznych :

- Umacnianie pozycji lidera w produkcji sadowniczej, rozwój przetwórstwa rolno spożywczego i innych innowacyjnych przedsięwzięć opartych na nowych technologiach przyjaznych dla środowiska, związanych z branżą sadowniczą
 - Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej stymulującej lokalną przedsiębiorczość i zapewniającej godne warunki życia i rozwoju wszystkich grup społecznych
- Umacnianie i rozwój potencjału społecznego przyczyniającego się do promowania walorów historyczno-przyrodniczych i kulturowych gminy wykorzystanie/włączenie aktywności społecznej na rzecz lokalnego rozwoju

Strategia stanowi instrument wykorzystania środków unijnych w okresie programowania 2014-2020 wykazuje listę proponowanych projektów, których realizacja poprzedzona będzie stosowną analizą z zakresu oddziaływania na środowisko.

Strategia Rozwoju Gminy Obrazów na lata 2015-2025 porządkuje priorytety rozwoju, poprzez wskazanie najważniejszych działań, które w wyznaczonym horyzoncie czasowym powinny być przedmiotem działań władz gminy.